

ELOFIZETÉS

KELTÉN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDÍTÉSEK:
 Első sorban heti sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 157

KIADÓHVATAL
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, június 4.

Mai számunk főbb közleményei:

Rágalmazás-e az összeférhetlenségi bejelentés?
 Hét milliónál több a házbér Aradon.
 Nincs döntés az autobusz-tarifa ügyében.
 Hámory merénylője az esküdtek előtt.
 Fél millió korona az új templom építésére.
 Tanulnak a dandárbiroság tagjai.
 Autóelgázolás a járdán.

Vilmosnak fölmondtak.

Arad, június 3.

Ha igaz a német lapok jelentése: Vilmos albán fejedelemnek fölmondták a szolgálatot. Még pedig nem az ő kétes hűségü alattvalói, — a Balkánon más, kegyetlenebb módon szoktak végezni az uralkodókkal, akik elvesztik a nép kegyét, — hanem maga Európa, a nagyhatalmak, amelyek bizalmából az új albán trónust elfoglalta. Valószínűleg ő maga se ragaszkodik hozzá nagyon. Fejedelemség, amelylyel nem jár a hódolat, amelynek minden lépését a halálfélelem kíséri, nem lehet kedvére az európai kényelemhez, a német figyelemhez és a kultúrányek társaságához szokott wiedi hercegnek. Hogy a maga ambíciója készítette az albán fejedelemség elfogadására, vagy a feleségének a hűsége, — még bizonytalan. A háztulajdonosokra mondja a példabeszéd, hogy kétszer van örömük, amikor megveszik a házat és amikor eladják. Ha Vilmosnak öröme telhetett abban, a mikor a nagyhatalmak Albán fejedelemnek jelölték, az az öröme bizonyára nagyobb lesz, a mi-

kor fejedelemségtől tekintélyének nagyobb sérelme nélkül megszabadulhat. Kétségtelen, hogy ez a királymenesztés nem történhetik úgy, hogy Albániában még nagyobb legyen miatta a fölfordulás. Mihelyt a diadalmasan előnyomuló mohamedán felkelők, az Esszad pasa száműzetését megbosszulók a maguk sikerét látnák ebben, akkor a fiatal államban újra teljes lenne a régi, örökös fölkelések láncait jelentő helyzet. Akkor még messzebb lenne a civilizációtól, mint a török uralom alatt, — pedig a cél épen az volt, hogy a függetlenséggel együtt a kultúrához is közelebb jussanak.

Megoldás, a mely Vilmos herceg távozása után következik, bizonytalan, de az kétségtelen, hogy annak a hatalom, — vagy mondjuk az erőszak jegyében kell megtörténnie. Ha valahol indokolva van egy kevés, vagy sok egészséges abszolutizmus, akkor ebben a vad országban van szükség rá, a hol mindenki az övében hordott revolvert tekinti korlátozhatatlan állampolgári jogának. A függetlenség a szabadsággal együtt jár, — és ennek ellenére Albánia függetlenségét csak úgy lehet megtartani, ha az alattvalóinak egyéni szabadságát a legszűkebb körre zsugorítják. Reszketnie kell ennek a népnek az uralkodójától, akárki lesz az; — szeretni megtanulhatja később is. Engedelmeskedni, parancsot tisztelni kell, hogy megtanuljon, az alkotmányos jogokat csak ezek után érdemli meg.

Ki, hogy mennyi idő alatt, milyen eszközökkel fogja erre szoktatni az albánokat, azt ma talán azok se tudják, a kik Vilmos visszahívását körülbelül elhatározták. Vilmosnak a maga kudarcra után megvan az a mentsége, hogy ő is így kezdhette volna, ha a nagyhatalmak az uralkodáshoz nem csupán néhány milliót adnak neki, hanem elegendő erőt is, — de a nagyhatalmak, úgy látszik, jobbnak vélik, ha egész új helyzetet teremtenek, mintsem hogy Vilmost utólag kellő katonai erővel lássák el. Kétségtelen, hogy Vilmosnak, a ki az albán fölkelőkkel szemben gyöngének bizonyult, nem lenne meg a kellő tekintélye, ha megkapná is a katonai segítséget, a melyért a miniszterelnök és Turkán pasa könyörgött. Új ember, új uralkodói programmal, új, Albániához való eszközökkel, mindenestre többet érhet el.

Sajnos, az ilyen nem megy vér nélkül. De ha áldozatot is kíván, keresztül kell rajta mielőbb esni, nehogy az európai nyugalmat esetleg esztendőkön keresztül zavarja ez a középkori népség. Vilmos hercegnek bizonyára könnyű lesz a bucsuja, — és jöjjön utána mielőbb az, aki meghódítja, a hódítók módjára Albániát Albánia és — Európa számára. Olyan fejedelmet kell az új ország nyakára ültetni, amely meg is üli ezt a veszedelmes helyet és tisztességes munkába, békés életbe töri a világ egyik legizgágabb emberfajtáját.

Képek a „nagy tárgyalásról.”

Évek óta nem volt olyan érdeklődés aradi törvényszéki tárgyalás iránt, mint aminővel Hámory László merénylőjének bűnpörét várta a közönség. A szürke kürtösi koreszmáros a decembervégi nap óta, amikor revolveréből háromszor rálőtt a nagybirtokos-képviselőre, valami legendás alakká növekedett: hős lett, aki anyagi romlásért végső elszántsággal golyóval fizetett. Az esküdtek elő kellett kerülnie ennek az ügynek, hogy a színes és érdekes bűnpörből szürkébb és szárazabb hivatalos aktává halványuljon a kürtösi merénylet minden mellékágával. A tárgyaló teremben félszeg, reszkető szavú, éneklő beszédű öreg emberként mutatkozik be a revolveres bosszuálló és Mladinék nagy végromlásából is kimosódnak az élesebb foltok, az elpusztult ezrek.

Hanem, amit a szenzáció helyett kapunk, az magában véve is érdekes: a falu, az újmagyar falu élete foglalódik össze a Mladin-pör cserepeiből. A falu: apró házak, kiesiny koreszmák, amelyek italos parasztoktól növekednek, gyarapodnak; az italon, koreszmaházakon át érvényesülő magasabb akaratok, jegyzőválasztástól politikai megnyilvánulásig, küldöttségjárától a legelőkérdésig és hitelszövetkezet alapításig evéssel ivással kormányzott falusi nép, százacsok és ezrecskék, végül mindezek fölött a vele, vagy nélküle gyarapodó és fogyatkozó existenciákat félig látatlanul dirigálva egy vagy több nagy vagyon...

A tárgyaláson és a bűnpörben azonban nem az a kérdés, hogy a nagy és kis vagyonok miként mérközzenek, vagy miképpen tartanak össze. Itt csak egyetlen kérdésről esik szó, a köré kavardik minden, hogy élhetett-e valamely alappal a kürtösi koreszmáros, Hámory később elejtett kegyeltje lelkében az a gyanu, az az érzés, az a meggyőződés, hogy hatalmas pártfogója részese, előidézője az ő anyagi pusztulásának. Három napra tervezik a tárgyalást, tehát leg hamarabb is csak pénteken este derülhet ki, hogy igen-e, vagy nem. Azaz ha a tárgyalás mai megindulásából következtetni lehet, akkor meg pénteken se lesz szó verdiktről, mert ma teljes félnap veszett el azzal, hogy összekeresgéltek az esküdteket a tárgyalásra.

Kilenc órakor, amikor a tárgyalásnak kezdődnie kellett volna, ott volt a teremben ünnepeles fekete redingot-ban Hámory, vele mint elmaradhatatlan hadsegéd a hajszál-pontossággal egyformán öltözött Kenedi Ervin bankigazgató, ott beszélgetett Marsieu Jusztin dr. védő, vitatkoztak Jancu Kornél dr. és Miclea Szever dr., hogy melyikük legyen a tolmács. Bittó József táblabíró, az esküdtszék elnöke tekintettel a rendkívüli újságíró érdeklődésre, készséggel járult hozzá ahhoz is, hogy a terem hiányát — az állandó újságírói asztalt rögtönzött beállított asztalokkal pótolják és az újságírók méhrája árkuspapirokkal, ceruza ütegekkel fölfegyverezve elfoglalta új helyét. Egy szó, mint száz: mindenki ott volt, csak az esküdtek hiányoztak. Természetesen nem valamennyi esküdt hiányzott, csak nem volt együtt

huszonnégy és amikor másfél órás türelmes várakozás után a folyósóról bevonult az erre az alkalomra belépőjegyekkel felfegyverzett hallgatóság, akkor is rövidesen kitűnt, hogy a huszonnégy esküdt tulajdonképpen huszonhárom és a pótesküdték után indított nyomozás kezdődhetett előlről és Bittó elnök a tárgyalás végleges megnyitása után kénytelen volt újra elrejtetni a bevezető formásgokat.

— Evvel a kis szépséghibával indult meg a tárgyalás tizenegy órakor. A két órás várakozás ideje alatt sok mindenre volt idő. Terefere és pletyka töltötte be az esküdtszéki terem tájkát. Valaki a folyosón detektiveket látott és ebből, vagy más okból megállapította, hogy Mladin Miklós feleségét, akit a tárgyalásra tanúnak idéztek be, megvizsgálták nincsen-e nála revolver, nem akar-e rádörrenteni a teremben Hámoryra. Mások viszont arról hallottak, hogy Marsieu dr., Mladin védője nem ki-méletesen fog fellépni Hámoryval szemben és a kitűnően vivó képviselő ez esetben kész lovagias elégtételt követelni a védőtől... A mende-monda terjesztői diadalmasan kiáltottak föl, amikor a védői asztal mellett, Marsieu dr. oldalán elhelyezkedett és az elnöknek megbízó levelét is átnyújtotta Mladin második védője a daliás Miclea Szever dr., aki lovagias ügyekben kétségtelen tekintély és szakember.

— Itt a válasz Hámorynak: — siettek kijelenteni — Miclea dr. a párbaj-védő!

A föltevés ellen maga Miclea dr. tiltakozott legerélyesebben. Nemcsak azért, mert a tárgyaló teremben nincs helye lovagias afférek-

Hámory merénylője az esküdtek előtt.

— A tárgyalás első napja. — Mladin vallomása. — Összetűz Hámory a védővel. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 3.

Öt hónapos vizsgálati fogságból került ma az esküdtek elé Mladin Miklós kürtösi korcsmáros, hogy feleljen azért a revolvermerényletért, amelyet a múlt év karácsonyan követett el Hámory László képviselő, kürtösi nagybirtokos ellen. Amilyen szenzációs esemény volt a kürtösi merénylet, éppoly nagymértékű érdeklődés nyilvánult a gyilkosság kísérletével vádolt korcsmáros bűnpöre iránt. Nemcsak nagy hallgatóság, nemcsak Arad és a megye érdeklődése ez, hanem az egész országban, különösen pedig a fővárosban várják feszült figyelemmel, hogy mi lesz a pör vége.

A tárgyalás valószínűleg három, esetleg négy napra fog kiterjedni és ma, az első napon mindjárt izgalmas jelenetekkel szolgált. Délelőtt Mladin számolt le tetteről és annak okairól, délután pedig Hámory mondott el új részleteket Mladinéknak ellene intézett támadásairól. Izgató volt a tanuskodó képviselő vallomásának az a szakasza, amelyben Mladin védőjével Marsieu Jusztin dr.-ral került szembe.

A tárgyalásról alábbi részletes tudósításunk szól:

A tárgyalás megnyitása.

Halálos csendben vonultak be a terembe negyed tizenegy órakor a bíróság tagjai, Bittó József táblabíró, főtárgyalási elnök, Lehrmann Viktor és Rottár Sándor táblabírók. A közvád asztalánál az aradi kir. ügyészség egyik legtalentumosabb tagja, Morocza Dénes királyi ügyész ül, védők Marsieu Jusztin dr. és Miclea Szevér dr., míg a sértettet Szabó Frigyes dr. és Lányi László dr. képviselik. Jancu Kornél dr. mint hites tolmács foglal helyet az asztalnál.

— Megnyitom az esküdtbíróági főtárgyalást — mondja az elnök — tárgyalás alá kerül gyilkosság büntetettének kísérletével vádolt Mladin Miklósnak ügye.

nek, hanem azért is, mert Marsieu Jusztin dr. is legény a talpán.

Am mindez a sok beszéd, évdés elhallgatott, mikor végre kisorsolták az esküdteket, akik letették az esküt. Miután az első esküdt Adelmann Ferenc ujszentannai nem esküt, hanem fogadalmat tett, az utána következők erősen ingadoztak az eskü és a fogadalom között egyik falusi esküdt pedig lelkiismerete helyett erővel ismételtette:

— Lelkem... lelkem... lelkem... amíg végre ráigazodott az esküformára.

A lelke szó különben is népszerű volt. A tárgyalást vezető Bittó József táblabíró váltig lelke szót szolgáltatta Mladin Miklósnak, ha a kürtösi korcsmáros már nagyon is beledolgozta magát a részletekbe, vagy elismételtette, hogy: azután megint itattuk a népet... a választás előtt megint itattuk a népet. A nép, már mint a kürtösi nép rendkívül sokat ihatott, mert Mladin előadása szerint, mert minden akció: választás, jegyzőbuktatás, deputáció, iskolaszéki ügy azzal kezdődött: Hámory nagyságos ur parancsára itattam a népet.

A vádlottról különben hamarosan megállapította a közönség, hogy nagyon szegény, ijedős, épen nem rosszándéku öreg ember. Fél-szegezen állt oda dohányosruhában a tolmácsi asztal szögletéhez. Keze remegőn idegesen babrál egy kiálló szög fejen és minden harmadik szavával alázatosan emlékezik meg a nagyságos urról, a nagyságos Hámory urról, a nagyságos doktor Hámory urról. Messze elkalandozik a multakba és nagyszerű kikerekítésel állítgatja, hogy neki minden, de minden rengeteg pénzbe került. Egyszerű észjárásu, akarat nélküli öreg ember ez a Mladin, akiről — ha nem tudnák — egyik esküdt se hinné

Mladin, galambösz haju és bajuszu, kissé összetört ember, magyarul ugyan, de valami különös akcentussal válaszol az általános kérdésekre. Gunynéven Nikuczának szólítják, Kürtösön született, ott is lakik, 1858. szeptemberében született, hogy melyik napon, azt nem tudja, nős, feleségének leánykori neve Bogdán Anna, öt gyermek atyja, vendéglős, büntetve nem volt, irni olvasni tud, szeszes italokkal mértékletesen él.

Ezután a tanuk névsorát olvassa fel az elnök. Az első név Hámory László. A képviselő pontosan kilenc órákor meg is jelent a főtárgyalási teremben. Elegáns redingót volt rajta a bizalmas emberével, Kenedi Ferenc bankigazgatóval diskurál, míg a tárgyalást meg nem kezdik. A tanuk közül Purgly László, Halasi Nagy Béla, Weisz József, Nicolescu János Lucutia Ilés, Deák József, Fischer Mór, Muntján Juon, Don Traján, Don János, Morár János, Laszky Mihály és Keresztes László nem jelentek meg. Mint az elnök megállapítja, ezeknek idézése holnapra szól.

Kevés az esküdt.

Az esküdtek névsorának felolvasása után az elnök felszólítja őket, hogy amennyiben valamely törvényes ok forog fenn, amely őket az esküdti szolgálattétel alól kizárja, azt jelentsék be. Szabó Frigyes dr. bejelenti, hogy ő a sértett Hámory László jogi képviselője és így mint esküdt nem szerepelhet, Stern H. Armin pedig tanuként van beidézve.

A megmaradt huszonnégy esküdt közül Halmai Andor nagybirtokos orvosi bizonyítvánnyal igazolja, hogy nagyot hall. Az elnök ezért felmenti őt, de így csak huszonhárom esküdt marad, holott a törvény szerint huszonnégy szükséges a megalakuláshoz.

Morocza Dénes királyi ügyész tiltakozik is a megalakulás ellen s kívánja, hogy a pótesküdtet rendeljék be. Ehhez az indítványhoz Marsieu dr. védő is hozzájárul.

— Miután a tárgyalás — mondja az elnök — huzamosabb ideig tart, elrendelem, hogy azon két pótesküdt is jelen legyen. E szerint a megalakuláshoz huszonnégy esküdt jelenléte szük-

el, hogy revolvért emelt Hámoryra. Ő maga se érti, hogyan történhetett ez és gépiesen ismételteti: olyan lettem, mint az őrült, olyan lettem, mint az őrült és csak reálöttem...

Valami szánalmat ébresztő, szomorú szegényes van a kürtösi korcsmárosban. Szinte lát-szik rajta, hogy ott növekedett a hatalmas, a tekintélyes Hámory árnyékában és egyszerre megzavarodott, elvesztette egyensúlyát, amikor kikerült a támogató és váltóbajokon átségitő kéz alól... Csak sirtunk és szomorkodtunk, megint sirtunk és szomorkodtunk, sirtunk és egész éjjel nem tudtunk aludni: ebben fejezi ki egyszerűen, néha könyekig elcsukló szóval a megöszült ember az anyagi küzdelmek napjainak, az elhagyatottságnak, a nagy pártfogó el-lenük fordulásának tehetetlen kesergéseit. Nem valami férfias, hősi és nem is nagyon érthető, hogyan dördült el a revolver a félénk ember kezében, aki mindössze annyit tud, hogy ré-gebben volt pénze, sokat adott ki. Hámory nagyságos ur rendelkezett, azonkívül felesége is kormányozta és egyszerre összeomlott minden...

A nagy pör másik főszereplője Hámory László egészen más kaliberű ember. Nemcsak azért, mert testileg hatalmasabb, atlétább, imponálóbb, frisebb, mint az összetört, ószbajuszu kicsi, alázatos korcsmáros, hanem azért is, mert elméleti felfegyverkezése messze fölötte áll Mladinéknak. Amikor kissé sápadtan, kissé nyugtalanul megjelenik tanukihallgatásra a bíróság előtt, meglátja rajta, hogy majdnem annyira ideges, mint a vádlott. Nyugodtságot parancsol a hangjára, de a keze idegesen szaladgál föl-le a redingót selyemhajtókáján, néha belekap, néha megsimogatja. Előadásmódja is valami sajtáságos. Elfogódottság van benne, ne-

seges, akik közül ötöt a vádló, ötöt a védelem visszautasíthat. A tárgyalást addig, míg a pótesküdték közül valamelyiket rövid uton be nem rendelik, felfüggesztem.

A szünet alatt nagy telefonálás indult meg egy pótesküdt után, míg végre sikerült Mellinger József villanygyári igazgatót telefonon értesíteni. Már tizenegy óra felé jár az idő, mikor végre Mellinger is megjelen a tárgyalóteremben s együtt a huszonnégy esküdt: Bagi János szatócs, Vajda József hitközségi jegyző, Pechó József maroscsicséri kereskedő, Amtmann Lajos kereskedő, Werner Miksa földbérő (Kürtös), Szántay Lajos építész, Engel Ferenc őthalmi kereskedő, Engel Gyula szatócs, Grósz Pál pankotai malomtulajdonos, Bánfi Sándor bankhivatalnok, Pascutiu Szilviusz borosjenői ügyvéd, Szilágyi Sándor földbirtokos (Kovácsi), Weger Béla vendéglős (Ujszentanna), Gerner Antal kisbirtokos (Óthalom), Nagy János földműves (Magyarpécska), Kling Mór kereskedő (Kürtös), Ranschburg Sándor borkereskedő, Molnár József fakereskedő (Világos), Deutsch Károly takarékpénztári igazgató, Adelmann Ferenc gépkereskedő (Ujszentanna), Dressandt Gyula kereskedő, Fränkl S. József fakereskedő, Mellinger József igazgató és Hartmann Béla magánhivatalnok.

A sorsolás során a védő

Szántay Lajost,

Amtmann Lajost,

Bagi Jánost,

Kling Mór kürtösi szatócsot

és Werner Miksa kürtösi bérőt

utasította vissza, az ügyész pedig

Vajda József izraelita hitközségi jegyzőt,

Bánfi Sándort,

Engel Gyulát,

Molnár Józsefet

és Deutsch Károlyt.

A megmaradtakból megalakult az esküdtbíróság, pótesküdték Ranschburg Sándor és Pascutiu Szilviusz dr..

„Nem tudom: bűnös vagyok-e.“

Az elnök az esküdtzék megalakulása után felolvasta a 4060—914. számú vádirat rendelkező részét, amely a büntetőtörvénykönyv 278. szakaszába ütköző gyilkosság büntetettének kíséretével vádolja Mladint. A vádirat szerint Hámory László dr. országgyűlési képviselő Mladin merénylete következtében husz napon tul gyógyuló sérülést szenvedett.

— Bűnösnek érzi magát? — fordul az elnök Mladinhoz.

hezen lendült bele a kérdésekbe pedig szeretne szabatos, tömör, érthető lenni. Mindenuntalan elkalandozik, egyes szavait külön magyarázó mondatokkal és fejtegetésekkel komplikálja. Súlyt helyez arra, hogy az egész Mladin esetet kis, jelentéktelen pontnak tüntesse föl abban az életben, amelyet folytat. Egy kis falusi korcsmáros — szerinte — ez a Mladin, aki apró számlákat irt dupla krétával, mindig esalta őt, ő mindig jötevője volt, végre látta, hogy hiába, levette róluk a kezét. Ennyi az egész. Mladin történetei: ostobaságok.

A nyugtalanságnak, az idegességnek azonban egyszerre vége, amikor Marsieu dr. jelentkezik keresztkérdéseivel. Itt Hámory elemében van: támadják és mint mestervívó — ezuttal kard helyett szóval — védekezik, visszavág, ríposzt. A tárgyalás csöndes szürkeségbe merült már, de most ez a mérkőzés egyszerre izgalmassá, elevenné teszi. Marsieu Jusztin dr. kérdések, apró cselegések jól megtervezett ütegeivel vonul föl és hamar összecsap az elnökkel is, hogy zavartalanul bonyolíthassa kérdéseit, amelyek találnak, kényes helyeket érintenek, amire Hámory könnyedén, elevenen vág vissza, amikor rés kínálkozik. Egy szokatlan hanghordozás, egy-egy szó elég arra, hogy egyik is másik is megkeresse a gyöngy, a sebezhető oldalt. A nagyszerű szópárbaj nem dőlt ma el, mert Marsieu dr. még holnap dél-éltre is elített egész hadsereg keresztkérdést.

A tárgyalás iránt különösen a délután igen nagy érdeklődés mutatkozott. A hallgatóság részére fönntartott hely zsúfolásig megtelt. Különösen ügyvédek érdeklődtek nagy számmal a tárgyalás eseményei iránt, de volt hölgyközönség is, ezek soraiban a vádlott Mladin rokonai: gyászruhás, üdearcu, fiatal hölgyek.

— Nem tudom... felel a vádlott bizonytalanul: — Még most nem tudom.

— Jogában áll mindent eladni, amit mentségére fel tud hozni. Mondja el, hogy lépett Hámoryval összeköttetésbe?

Mladin meglehetősen halkán, de biztos hangon, szakadozott mondatokban s kissé monoton kiejtéssel mondja vallomását, amelyet a közönség eleinte feszült figyelemmel hallgatott. Később az érdeklődés csappant, jövők menők léptei szakították meg a vallomást, majd ráfeküdt a teremre a főtárgyalások jól ismert unalma.

Mladin Miklós vallomása.

„Hámory nagyságos ur.“

— Körülbelül akkor léptem szoros összeköttetésbe Hámory dr. nagyságos urral — mondja Mladin — amikor a Polgári Takarékpénztár felszámolt s engem felszólítottak, hogy 7500 forint adósságomat fizessem ki. Én akkoriban adtam ki épen testvéreimnek örökösüket s miután nem volt pénzem, bementem Aradra Hámory nagyságos urhoz, hogy segítsen rajtam. Hámory adott is nekem egy cédulát, amelyvel elküldött az Aradmegyei Takarékpénztárhoz, de ott csak 5000 forintot adtak betáblázásra, másik 2500 forintot csak a nagyságos ur váltószírájával kaptam. Később aztán a nagyságos ur egyszer azt mondta nekem: „Nézzé Mladin ur, én is segitettem magán, segítsen most maga is nekem. Arról van szó, hogy Szerényi Sándor jegyzőnek el kell mennie Kurticsról. Hangolja a népet ellene.“ Én előbb ellenkeztem, de a nagyságos ur többször kért, majd azt mondta, hogyha nem segítek neki, nem zsrálja többet a váltómat. Így akarva-nemakarva be kellett mennem a dologba, de még akkor is mondtam, hogy nem nekem való a népet zudítani. „Nem is kell — mondta a nagyságos ur — majd zudit az én pénzem. *Kost, was kost, nem bánom, ha 10,000 pengőbe is kerül.*“ Átadott nekem a költségekre hatszáz forintot, aminek ellenében egy kitöltetlen kötelezvényt íratott alá velem. „Majd egyszer leszámolunk — mondotta — ha én bizom magában, magának is kell bizni bennem.“

Hazamentem Kürtösre és összehívtam az én embereimet. Mondtam, hogy hozzák el a butykosokat, majd én adok pálinkát, aztán itassák a népet. Mondtam nekik, hogy vasárnapra szedjék össze, akit csak tudnak, álljanak a templomterre, aztán mikor a jegyző arra megy, csak kiabáljanak ellene. Ugy is volt, három-négyszáz ember gyűlt össze, impozáns felvonulást rendeztünk, úgy, hogy mikor a jegyző ur meglátta, megijedt, befogatott, felültette a kocsira családját is, aztán elhajtott, csak este jött vissza a községbe. Nem telt bele pár nap, bejött Aradra a főbíró urhoz és beadta lemondását, mert látta, hogy élete is veszélyben foroghat. Hámory nagyon örült ennek és dicsért engem. „Nem is hittem, hogy ilyen fényesen sikerül a dolog — mondotta — de most majd jegyzőt kell választani, arra vigyázzon, hogy a népet összetartsa és Zachariás Árpád mellett hangolja.“ A nagyságos ur utasított arra, hogy vigyázzak, a többi jelöltek ne tudjanak a képviselőtestületi tagokkal érintkezni. Én ki is adtam a jelszót, hogy ne álljanak szóba senkivel s tényleg hiába is jött ki többször Vukuleszku Titusz szolgabíró ur, aki jegyző akart nálunk lenni, akit csak keresett, mindre azt mondták a hozzájáruló, hogy nincs otthon. Vukuleszku aztán be is látta, hogy hiába minden és feladta a harcot.

Számla helyett váltók.

— Ne foglalozzon most ezzel — szakítja meg az elnök Mladin vallomását — hanem térjünk át az ügyre. Maga azt mondja, hogy kapott Hámorytól hatszáz koronát, hogy Szerényit kiüldözze. Elszámolt maga ezzel a pénzzel?

— Még többé is került a dolog... — Maga azt mondja, hogy etetett, itatott. Hát hol a számla? Mennyibe került ez? — Belekerült öt-hatezer koronába! — És mennyit kapott? — Hatszáz koronát! — Adott maga számlát Hámorynak? — Nem, mert mindig azt mondta, hogy majd egyszerre számolunk el! — Maga valahányszor Hámorytól ilyen célra pénzt kapott, mindig adott váltót? — Igen! — Ki írta a váltókat alá? — Én és a feleségem.

Ezután elmondja Mladin, hogy Zachariás jelöltetése érdekében egyszer egy kétszázötven, egyszer pedig egy háromszáz tagu küldöttséget vezetett Baross főbíróhoz. A küldöttség tagjainak egy-egy forint napidíjat fizetett, azonkívül a napi teljes ellátást.

— Mikor Zachariást megválasztották, elmentem Hámoryhoz s megmondtam, hogy 5-6000 koronába került az ügy, szegény ember vagyok, jobb volna leszámolni. „Hohó, most leszámolni — felelte Hámory — hisz most jön a java! *Ha elcsaptuk a szolgát, csapjuk el a gazdát is!*“ Aztán azt az utasítást adta, hogy a községi választásokon *buktassuk ki Friebeisz és Purgly nagyságos urakat* az iskolaszékből. Hámory bele is jutott az iskolaszékbe, de bejutott Friebeisz és Purgly is, csak a többiek buktak ki, a nadrágosok s helyettük Hámory emberei jutottak be.

— Hát ez mennyibe került? — kérdezi az elnök.

— Ezer koronába! — felelte Mladin.

Ezután elmondja a vádlott, hogy akarták megbuktatni a Kurticsi Önségélyző Egyletet s azután hogy csináltak ellenpénzintézetet, a Kurticsi Takarékpénztárt. Ez is öt-hatszáz koronájába került.

— Aztán — kérdezi az elnök — vezetett a költségekről rendes könyveket? — Csináltam kis jegyzeteket! — Meg vannak még a jegyzetek? — Nem, eldobtam már őket! — Hát miért dobta el? — Megmondtam a nagyságos urnak, hogy ő írja fel! — Aztán felírta ő? — Fel!

Az alkotmányos költségek.

— A bankalapítás után — folytatta Mladin — következett Herczeg Ferenc megválasztása. Átadott nekem a nagyságos ur költségekre 30,000 koronát, akkor elfizettem tizennyolcezeret, maradt még tizenkétezer, amivel elszámoltam, visszaadtam. — Megkapta a költségeit? — Meg, de az italok árát nem! — De hisz azt mondta, hogy elszámolt? — Nem számoltam el csak azzal a pénzzel, amit az embereknek fizettem a szavazatokért! — Hát miért nem számította az ital árát fel, hisz az is alkotmányos költség!

Mladin a kérdésre nem felel, majd áttér arra, hogy Herczeg Ferenc tiszteletére Hámory utasítására bankettet rendezett, azonban költségekre csak háromszáz koronát számított fel, mert Hámory mondta, számítson kevesebbet.

— Mennyit számított fel a bankettért? — kérdezi az elnök.

— Háromszáz koronát! — A vizsgálóbíró előtt háromszáznegyvenet mondott! — Nem tudom most már, nem emlékszem! — Persze hogy nem emlékszik — válaszol éles hangon az elnök — mert ez mind csak olyan légből kapott hazugság. De különben mennyibe került magának a képviselőválasztás?

— Két-három ezer koronába! — válaszol Mladin ragaszkodva régi számaihoz. — Hát erről sem készített rendes számadást? — Nem!

Mladin a továbbiak során eladja, hogy a választás után Hámory utasítására hetenként vacsorákat, ebédeket adott, hogy az intelligenciát összetartsa. Ez is belekerült „szép“ pénzébe.

— Hányszor adott ilyen ebédet? — *Tíz esztendőn át!* — Hát mikor volt a választás? — Nem emlékszem! — 1910-ben — konstátálja az elnök — de gyerünk tovább! Egy-egy ilyen ebéd mennyibe került? — Ezer koronába! — Egy ebéd? — Nem, egy hónapban. — A költségeket megkapta? — Nem!

Szaporodnak Mladin adósságai.

Mladin folytatja vallomását: egyszerre csak egy bekebelező végzést kapott: a bank 26,000, Hámory pedig 13,000 korona erejéig kebelezette be magát az ő ingatlanaira. Hámory kérdezősködésére kijelentette, hogy nem kell félni, csak biztosítani akarta magát. Rá egy bizonyos időre fizetéképtelen lett. Hitelezőivel kiegyezett, csak Hámoryval nem sikerült megállapodásra jutnia.

— Ekkor láttam — mondja — hogy ellemen fordult!

Elmondja, hogy a Kürtösi Takaréknak igazgatója és részjegyese volt. A takaréknál szokás volt, hogy a részjegyeket beszámították a tartozásba. Neki huszonöt részjegye volt s be akarta számíttatni, de az igazgatóság — állítólag Hámory utasítására — nem tette meg. Huszonöt részjegye volt, összesen tehát 725 korona értékben, míg a tartozásai akkor még negyvenezer korona körül voltak. A házait akarta ezután eladni. Egyik házára volt is vevője 18,000 koronával, a másikért 10,000 koronát ígértek, a harmadiknak 12,500 koronáért akadt volna gazdája. Törlési engedélyre lett volna szüksége, vevőit beküldte ezért Hámoryhoz, de az kikérgette őket. Megkérte Zachariás jegyzőt, hogy járjon közbe, de Zachariás azt a választ kapta, hogy Hámorynak nem kell a pénz, hanem a ház.

Összetűzés Hámoryval.

— Ekkor mennyi volt az adóssága? — Negyvenezer koronán felül! A kamatokat tudta még fizetni? — Nem! — Végre is hajtották magát? — Nem. Akkor még bementem a nagyságos urhoz, hogy mit akar velem tenni, miért nem ad törlési engedélyt azoknak az embereknek, akiknek én a házat eladtam. „Micsoda — válaszolt — mit adott el maga, hisz azok a házak nem a magáé, azok az enyémekek!“ „Azok az én házaim!“ „Mit akar maga, maga nem tud fizetni!“ Láttam, hogy nem tehetek már semmit, kifelé indultam s a kilincsen volt a kezem, mikor a nagyságos ur mérgesen utánam kiáltott: „Mars ki innen gazember!“ „Gazember maga!“ — válaszoltam, de aztán félttem, hogy a nagyságos ur megver és mindjárt ki is szaladtam. Hazamentem, elmondtam a dolgot a feleségemnek, aztán sokat sírtunk. Néhány nap múlva elárverezték a házaimat, az egyikért tizennyolcezer koronát ígértek, de Hámory vette meg utóajánlattal huszezerért, a másik és a harmadik 7-7000 koronáért kelt el. Aztán levelet kaptam a Közgazdasági Banktól, amelyben értesítettek, hogy 2400 korona bért kell fizetnem azért a házáért, amelyben akkor laktam. Lehetetlenség volt ennyit fizetni, sokat sírtunk a feleségemmel az egyik jobbra, a másik balra, aztán bementem Kennedy urhoz, de azt mondta, hogy meg kell fizetni a 2400 korona bért, mert ha nem, kilakoltatnak bennünket és elveszik még italmérési jogomat is. Nagyon szomorú voltam és a kert-

ben fel s alá sétálva sirtam, de aztán jött a gyógyszerész ur és megvigasztalt.

A merénylet.

Másnap eszembe jutott, hogy van két három adósom. Akkor már alig volt pénzem, gondoltam jó lesz ez s felmentem a község házára, hogy bepereljem őket. Elintéztem a dolgot Marsieu Zoltán segédjegyző urral, aztán gondoltam eleget voltam szobában, egy kicsit sétálok a friss levegőn s kimentem a község háza elé. A községi bábával beszélgettem. Már haza akartam menni, mikor megpillantottam a nagyságos ur kocsiját, gondoltam beszéljek vele, hátha leenged a házbérből. A nagyságos ur leszállt a hintóról, mikor megláttam, reszketni kezdtem, mint a kocsonya, olyan voltam, mint az örült, előrántottam a revolveremet és belelöttem... Olyan voltam, mint az örült... Aztán hazamentem, mondtam szervusztok, és most megyek a csendőrségre, aztán elmentem a csendőrségre, ahol letartóztattak...

Mindezt egykedvűen, monotonan mondja el, nem zökkenve ki a rendes kerékvágásból.

Olyan voltam, mint az örült.

— Hát maga — mondja az elnök — felment a község házára, hogy a bagatellbiróságnál perelje néhány adósat. *Miért nem perelte Hámoryt, aki maga szerint 30—40.000 koronával volt adósa?* — Nagyságos ur, bajos az! — *Miért bajos, hát a bíróság mire való?* — Én szegény ember vagyok és az ilyen perek sokba kerülnek! Szegény ember voltam, alig tellett kenyérre, aztán én pört indítsak ilyen erős ember, milliomos ellen... — *Hát aztán maga azt hiszi, hogy a bíróságnál számít, hogy valaki milliomos vagy nem? Ez az egész csak mese, amit a levegőből vett. Ilyet nem hisz el magának senki. Azt hiszi maga, hogy balekok vagyunk, hogy ilyet elhigyünk? Itt van egy csomó levele, amelyet Hámoryhoz írt s egyben sem tett említést a követeléséről. Hát miért nem követelte a pénzét?* — Hát megtagadta. — *Hát ha megtagadta is? Ott a bíróság. No de menjünk tovább. Mikor ment maga a község házára? Tíz óra körül.* — Mennyi időt töltött a segédjegyzőnél? — Körülbelül husz percet. — *Mikor találkozott Hámoryval?* — Nem tudom. — *Hát mennyi ideig lityegett-lötyögött az utcán?* — Körülbelül husz percig. — *Miért nem ment haza?* — Mert friss levegőt akartam szívni! — *Hát friss levegővel akart szórakozni! Hát a revolver miért volt magánál? Hogy kerül a revolver a bagatellperekhez?* — Minden este megszoktam nézni, hogy nincs-e valaki az udvarban és így benmaradt a revolver a kabátomban. — *Nem érezte a súlyos revolvert, amikor felvette a kabátját?* — Nem! — *Hát csak akkor érezte, amikor löni kellett?* — Nem, az utcán, amikor benyultam a kabátzsebembe. — *Maga azt mondta, hogy beszélni akart Hámoryval. Hisz nem is beszélt vele semmit!* — Nem beszéltem, mert amikor megláttam, elkezdtem reszketni, mint a kocsonya, olyan voltam, mint az örült, elővettem revolveremet és önkéntelenül belelöttem! — *Milyen távolságról?* — Két-három lépésről! — *Hányszor lőtt bele?* — Nem emlékszem! — *A vizsgálóbíró előtt azt mondta, hogy háromszor! Aztán meg három golyó van benne és azóta nem lőtte meg senki, hát hogy került volna akkor bele a golyó?* — Én nem tudom, lehet, hogy még kétszer belelöttem, én reszkettem, mint a kocsonya és olyan voltam, mint egy örült. — *Maga azért ment a község házára, mert tudta, hogy képviselőtestületi ülés lesz és Hámory ott lesz, maga készült erre a merényletre!* Tanuk vannak, hogy maga üzengette Hámorynak,

hogy leszámol vele. A felesége is azt híresztelte! — Nem tudok róla! — Aradon is egyszer utána sompolygott a Deák Ferenc utcában, de mikor Hámory szembe fordult, jobbnak látta bemenni egy üzletbe! — Én akkor nem is láttam a nagyságos urat, egy rokonom után mentem! — A revolvert használta már előzőleg? — Igen, egyszer úgy emlékszem, a kert-

Hámory László

tanuvallomása.

A bizonyítási eljárás során az első tanu Hámory László. Az általános kérdések során meglepetéssel értesülhetek, hogy a fiatalos kinézésű képviselő negyvenhat éves. Különböző aradi születésű, aradi lakos, római katolikus, országgyűlési képviselő és nagybirtokos. A vádlottal nincs rokonságba, de a gyógykezelésével felmerült költségek révén kára van az ügyből. A merénylet lefolyását a következőképp mondja el:

— December huszonkilencedikén oly tárgya volt a képviselőtestület közgyűlésének — az előzőleg lefolyt választások ellen beadott felebbzés elintézése — hogy nekem, mint aki a választásokat vezetem, feltétlenül meg kellett jelennem. Nagyon sok dolgom volt, de mert nélkülem nem akarták a gyűlést megtartani, fél tizenegy felé telefonáltak értem. Befogattam s körülbelül negyed tizenkettő táján megérkeztem a község háza elé. Előbb az utcán valakivel néhány szót váltottam, aztán bementem a község házára.

Alig tettem néhány lépést, a folyósó sarkáról szembe jött velem Mladin. *Ugy közeledett, mint akinek kellemetlen, hogy velem találkozik, félre is fordította a fejét.* Amikor azonban közvetlenül mellém, a lépcsőhöz ért, revolvert rántott elő és kinyújtott karral felém sűtötte. Én neki ugrottam s közben kezemmel a nadrágzsebembe kaptam, hogy nálam van a revolverem, melyet rendesen magammal szoktam hordani. Véletlenül ép nem volt nálam s közben Mladin megegyezően felém sűtötte revolverét. Én ekkor futottam be a szobába, de még mielőtt az ajtót elérhettem volna, Mladin harmadszor is lőtt. A harmadik lövés oldalt talált, de mert vastag talikabát volt rajtam s így ez a golyó elerőlenedve nem hatolt mélyebben testembe s nemesebb részeket nem sértett.

— Mikor a kocsirol leszállt, nem látta Mladint? — Nem! — Honnan vette ki Mladin a revolvert? — A zsebéből! — Tudott-e arról, hogy Mladin készült a merényletre? Küldött-e fenyegető levelet, vagy hangoztatta-e, hogy le fog számolni?

— Ugy két évvel ezelőtt — válaszolt Hámory — mikor Mladinék az asszony könnyelmű kártyázásai és életmódjuk miatt rossz anyagi helyzetbe kerültek s nemcsak, hogy nem törlesztettek, de kamatot sem fizettek, nem lehettek tovább segítségükre.

Folyton becsaptak, kénytelen voltam az összeköttetést, velük megszakitani. Ennek következtében a virágzó korosma kezdett rosszul menni, mert mikor a községben látták, hogy Hámory nem jár oda, embereim is elmaradtak.

Mondom a virágzó korosma tönkrement s Mladinék most már engem okoltak mindenért, én voltam ennek az oka, anaak az oka. Akkor hallottam, hogy lehetetlen dolgokat híresztáltak rólam és fenyegettek, hogy majd elbánnak velem. Én ennek ellenére nem szoritottam őket s mint mondtam, habár nemhogy a tőkét törlesztették volna, de még a kamatokat sem fizették, még mindig nem zaklattam őket. Nem kértem például zárlatot üzletükre...

ben egy alakot éjszaka elriasztottam egy lövéssel, de hogy mikor, arra nem emlékszem.

Az elnök ezután délután negyed kettőkor a tárgyalást délután négy óráig felfüggesztette.

Negyed ötkor nyitotta meg az elnök délután újból a tárgyalást. Bevezetéskép még néhány rövid kérdést tett fel Mladinhoz, azután a tanukihallgatást keztek meg.

— Erről majd később lesz szó — szakítja félbe az előadást az elnök — most legyen szives azt elmondani, hogy mit hallott Mladin készülődéseiről.

Mladinék merényletre készülnek.

Három vagy négy hónap előtt volt egy iskolaszéki és óvodabizottsági ülés. Az óvodabizottságban nők is helyet foglaltak s tagja annak Mladinné is. Ott voltam a gyűlésen s ott volt Mladin és Mladinné is. Feltűnt nekem, hogy milyen nyomott mindenkinek a kedélyállapota. Mladinék halásápadtan ültek, mint akik nagy dologra készülnek. Később azután, miután az óvodát megtekintettük, mondta Zachariásné, hogy valamennyiök szívéből kő gördült le, hogy már végett ért az ülés, mert Mladinné azt hangoztatta, hogy az ülésen agyonlő engem. Hallottam, hogy Mladinné lövőgyakorlatokat végzett s mikor megkérdezték tőle, hogy miért, azt válaszolta, hogy „gyakorlom magam, hogy agyon tudjam löni Hámoryt.” — Ezt kitől hallotta képviselő ur? — Weisz iskolaigazgatótól. Többször előfordult, hogy Mladin, vagy Mladinné, vagy mindketten egyszerre leleskedtek rám Aradon. Egyszer a Fehér Kereszt kávéházban ültem s észrevettem, hogy Mladinné sétál a kávéház előtt fel és alá. Mikor távozni készültem figyelmeztettek, hogy Mladinné hirtelen a bejárathoz szaladt. Én erre a másik ajtón távoztam s így kikerültem. Mladin egyszer a Deák Ferenc-utcában a házammal szemben egy kapualjában leleskedett rám. Én észrevettem, de nyugodtan folytattam utam. Egyszerre hirtelen surranást hallottam mögöttem, megfordultam s a hátam megett láttam Mladint, aki, hogy megfordultam, hirtelen beugrott egy ottlévő gyümölcsös boltba. Komoly érzésem volt, hogy *ha nem fordulok meg abban a pillanatban, Mladin rám lő.* Ez év novemberében figyelmeztettek, hogy Mladinék életem ellen törnek, de én erre mosolyogva válaszoltam: „*Amelyik kutya ugat, nem harap.*”

Elnök ezután hosszabb kérdést intézett a képviselőhöz Mladinékkel való anyagi összeköttetése, a Szerény-ügy, a Zachariás ügy, az iskolaszéki választások ügye, a képviselőválasztások, a küldöttségek, a bankettek ügyében, szóval mindazokra a dolgokra nézve, amelyekkel Mladin plauzibilissé akarta tenni, hogy ő Hámory megbízásából egy vagyont elköltött.

Az első kölcsön.

— Nemcsak elnök ur előadásából — válaszolja Hámory — hanem a vádiratból is ismerem ezt az ügyellenül összeállított mesét. Nem gondoltam komolyan, hogy Mladin ezzel akar védekezni, azt hittem, csak időt akar nyerni az otromba mese előadásával. Soha én személyesen neki nagyobb összeget nem adtam, legfeljebb egy-kétszáz koronát egy-két napra, vagy elszámolásra. Ők összeköttetésünk tartama alatt csak usztak jótéteményeimben. Neki valami pöre volt rokonaival, azt elvesztette s valami huszezer koronát, továbbá 1800 korona pörköltéget kellett fizetnie. Látható vagyonuk akkor nem volt. Eljött hozzám Rapjan ügynökkel s az istenre kért, hogy segítsék rajta. Az ügynök hivatkozott arra, hogy édes atyám is hónapok alá nyult a kurtiosiakuak, nekem is köte-

lességem rajtuk segíteni. És én a Megyeinél ki-
eszközöltem a számukra 10.000 korona kölcsönt,
további ötezer koronát az én zsíromra vettem fel.
Ezzel kezdődött összeköttetésünk.

Ami a Szerény-ügyet illeti, 1904. év végén,
vagy 1905. év elején történt. Szerény nagyon nép-
szerűtlen volt Kurticsón, a kisemberekkel rosszul
bánt, százával jöttek hozzám panaszkodni. Nem a
magam szempontjából, hanem a kurticsói kisembe-
rek érdekében tettem. És meg kellett tennem,
mert nemcsak a magam nevében ültem a képvisel-
őtestületben, hanem Almássy grófot és Mocsonyit
is képviseltem. A panaszokra azt válaszoltam,
hogy figyeljék meg Szerény visszaéléseit, mert
általános vádak alapján nem lehet fellépni. Aztán
Mladinné kijött hozzám kocsiával s elmondotta,
hogy olyan dolgokat tud Szerényről, amelyek
szerfölött kompromittáltak. Aztán pozitív adatokat
szolgáltattak nekem.

Ami a fogyasztási szövetkezetet illeti, azt gon-
dolom 1905-ben alakult. Mladinné voltak ott a
fődirektorok, de a szövetkezet sehogysem ment. A
szövetkezet ugyanabban a házban volt, ahol a
korcsma s Mladinné informáltak engem, aki nem
lehettem mindig a faluban, a szövetkezetben tör-
téntekről, meg mindenről. Nekem ezekre az infor-
mációkra szükségem volt s ők ezért minden jóban
fürödtek. Nekem minden kiadásukat felszámították,
pedig ők sem számítottak másképp, mint dupla
kréttal.

— Hát a kétszáz és háromszáz tagu küldött-
ség? — kérdi az elnök.

— A jegyzőválasztás idején járt egy küldött-
ség, amelyet én vezettem, a főbírónál. Én a kül-
döttség vezetését egyenesen a falubeliek óhajára
vállaltam el, mert Vukuleszku habár román volt,
még sem volt népszerű a faluban. Zachariás meg-
választását én nem kívántam, Zachariás Mladinné
jelöltje volt. A küldöttség csupa jómodu kurticsói
emberből állott, vezető emberekből, akiknek nem
kellett fizetni. Ha pedig volt költség, hát én fi-
zettem. Az lehetetlen, hogy ne fizettem volna,
Mladinné ugyanis minden héten leszámoztak
velem s mindent felszámítottak. Amit az érdekem-
ben tettem, azt én gavallérosan megfizettem, sőt
ha valami előfordult, a későbbiek során utasítottam
személyzetemet, hogy Mladinnétől minél előbb
kérjenek számlát, mert később az összeg irreáli-
san megnövekedett. (Derűtség). Az ő romlásoknak
esztelen életmódjuk volt az oka.

A kártyás asszony.

Az asszony kártyázott és mulatságokat
rendezett. Ha valaki a korcsmában egy üveg
pezsgőt rendelt, az asszony kettővel duplázott
rá. Én igyekeztem őket visszatartani, de nem
lehetett. Még be is csaptak engem. Az asszony
azzal állt elő, hogy gabonát fognak számomra
bevásárolni, magtárt kezelni. Ráálltam a do-
logra, de az első év végén oly lehetetlen el-
számolást mutattak, beszáradás címén például
oly nagy összeget számoltak el, hogy beszűntet-
tem a dolgot. Kijelentettem, hogy nem akarok
veszekedni, de a bevásárlásoknak végük van.
A fogyasztási szövetkezetet, amelyet ők vezet-
tek, veszteséggel vittük, úgy, hogy az első
évben négy, a másodikban hat, a harmadikban
tizenegyszer koronát fizettem rá. Hogy miért
én? Azt is megmagyarázom. Mikor a fogyasz-
tási szövetkezet megalakult, kijelentettem, hogy
veszteség esetén a kisembereknek, de csakis
ezeknek veszteségét én fedezem, mert nem
akarom, hogy azok károsodjanak. Későbbi
igazgatósági határozat folytán megbízam Mla-
dinékat, hogy a szövetkezetet adják el. Mladin
még ekkor is vagy nyolcezer korona kárt esi-
mált az fizet bérbeadásával. — Amikor már
Mladinné tönkrejutottak csőd fenyegette nem őket,
az asszony könyörgésére, habár akkor már

nem volt jó köztünk a viszony, még egyszer
ötezer koronát adtam nekik,

*de az asszony előbb megfogadta,
hogy soha többet nem kártyázik.*

Alig pár hét múlva az összegből nem volt
egy krajcár sem, az asszony mindent elkár-
tyázott. Másfél évig nem fizettek, de én bán-
tottam őket. A csődöt nem én kértem meg
ellenük, az árverést nem én vezettem ellenük.
Ingatlanokra első helyen a szövetkezet volt
bekebelezve, második helyre Hámory, harma-
dik helyre egy Bogdán Szavéta nevű közeli
rokonuk, azután következett még egész csomó
hitelező. Ez a Bogdán Szavéta kérte meg az
árverést Mladinné ellen. Nekem csatlakozni
kellett, mert ha nem csatlakozom, elvesz az én
pénzem, el a hitelezőkké.

Igaz-e, hogy Mladinné úgy akartak ma-
gukon segíteni, hogy három házukat el akar-
ták adni, a vételárból kifizetni adósságaikat,
ugy, hogy megmaradt volna nekik a negye-
dik ház?

Történetek-e ráfizetések.

— A dolog úgy áll, hogy Mladinné eljött
hozzám egy nap, hogy volna vevő a házra
18000 koronáért, milyen feltételek mellett ad-
nék törlési engedélyt. Én azt válaszoltam, hogy
habár ez az én károsodásommal jár, beleegye-
zem a dologba, ha Stern, a vevő ötezer kor-
onát fizet készpénzzel, 10000 koronát pedig vál-
tóval. Így Mladinnéknak maradt volna 3000 ko-
ronájuk. Mladinné azonban a háttam mögött
akarták a dolgot csinálni, hogy ők kapják a
pénzt. Kaptak is Sterntől ötezer koronát, de
persze törlési, átírási engedélyt nem kaphattak.
Lukuczától is 500 korona foglalót kaptak ily-
módon. — Abban az időben Mladinné mennyi-
vel tartoztak önnek, mennyivel a szövetkezet-
nek? — Nekem 14000 koronával, a szövetke-
zetnek körülbelül 28—29000 koronával. Én vár-
tam türelmesen, mert a pénzügyviszonyok rosszak
voltak s tudtam, hogy ha most elárverezik a
házakat. Mladinné teljesen koldusbotra jutnak.
Amikor a csőd megszűnt, akkor azonban „csa-
ládi végrehajtást” kértek, azt hitték, ők szerez-
hetik meg a pénzt s így aztán a 12500 kor-
onás ház 7000 koronáért kelt el.

A választási dolgokról a következőket
mondta Hámory:

— A Herceg-féle választáskor Mladin ke-
zelte Kürtöst. Ő egy könyvvel számolta el az
ilyenkor szokásos alkotmányos költségeket, én
továbbítottam, illetve kifizettem. Hetenként két-
szer, háromszor fizettem. Megint kértek ennyit,
megint fizettem. Ők nagyjából elszámoltak.
Azt sohasem emlegette, hogy ő ráfizetett volna
a dologra, csak attól a peretől, amikor tönkre-
ment. Ellenkezőleg, mindig azt hajtogatta
„Még egy ilyen választás és akkor szára-
zon leszünk!”

Elnök: Igaz-e, hogy harmincezer koronát
adott neki a választások idején előre?

Hámory: Három koronát se! (Derűtség)
Szégyelem karakterizálni az ő effajta hazudo-
zásait!

Az iskolaszéki yalasztásokra vonatkozólag
Hámory elmondta, hogy a választások után
Mladin felesége felszámított nekem harminc-
negyven forintot és én kifizettem.

A hitelszövetkezet ügyében elmondja Há-
mory, hogy az nem irányult a régebbi önsé-
gélyző egylet ellen, hanem ugyiszlóván közjé-
léti intézmény volt. Az önségélyző egylet vá-
lasztások idején presszionálta adóssait, a hitel-
szövetkezet függetleníteni akarta a kisembere-
ket azáltal, hogy szabad kölcsönöket adott ne-
kik. Végül arról a levélről nyújt felvilágosítást,

amelyről Mladin délelőtt azt állította, hogy
abban 2400 korona évi bért kért tőle.

— Abban a levélben — mondta Hámory
— nem volt szó 2400 koronáról, hanem igenis
szó volt arról, hogy miután a ház már az
enyém, megbizottammal, Kenedi igazgató ur-
ral egyezzenek meg a házbért illetőleg. Kü-
lönben

*Mladinné még ez évi május else-
jéig bent laktak, anélkül, hogy
egy krajcárt is fizettek volna.
Mikor elköltöztek, akkor hálából
leszakították az ablakokat, feltép-
ték és feltűzelték a padlót, roncsosá
tették a házat!*

De hogy a dologra visszatérjek, ebben a
kérdésben, hogy úgy mondjam, Mladinné vol-
tak velem szemben főrbán. Az italmérsi jog
nem az enyém volt, hanem az övék s italmé-
rés nélkül a ház, amely direkt korcsma cél-
jaira épült, nem ért ugyiszlóván semmit. Ke-
nedi tárgyalta Mladinnékkal s mindjárt lement
kétezer koronára. Mladinné ezer koronát ígér-
tek s még megjegyezték: „Hát mit csinálhat-
nak velünk? Legföljebb átköltözünk és má-
sutt nyitjuk meg a korcsmát.”

— Hogy én annyira jóindulattal viseltet-
tettem Mladinné iránt még a legutolsó idő-
ben is, azt mutatja, hogy Mladin Minerva
nevű leánya talán két héttel az attentát előtt
óvónőhelyettesi állást akart elfoglalni a köz-
ségben s tőlem kérte, hogy azt engedjem meg.
Az óvónőhelyettesi megerősítés tisztára tőlem
függött s én készséggel hozzájárultam a dolog-
hoz. Minerva egy rokona útján kért, hogy fo-
gadjam. Eljött hozzám a pusztára s elmondta,
hogy otthon milyen szörnyű dolgokat beszél-
nek rólam s hogy ellenem törnek. Én aztán
szépen elmagyaráztam neki mindent: „Nézze
Minerva, ez így volt, az úgy volt!” A kis-
leány végül meghatottan mondta: *Mindig tud-
tam, hogy milyen jó hozzánk Hámory bácsi!*

Az elnök ezután az iránt érdeklődött Há-
morynál, hogy sebei begyógyultak-e, Hámory
kijelentette, hogy mellizmai még nem nyerték
vissza rugalmasságukat és csak rendkívül erős
szervezetének köszönhetette, hogy habár az
egyik golyó tüdejét furta keresztül, élve
maradt.

Az ügyész kérdései.

Morócza Dénes kir. ügyész intézett ezután
néhány kérdést Hámoryhoz, hogy látta e
a vádlotton a merényletkor az erős felin-
dulást?

— Nem! — válaszolt Hámory. — Van az
iratok közt egy levél — folytatta az ügyész —
amelyben Mladinné bocsánatot kér a képviselő
urtól, hogy élete ellen tört. Mire vonatkozik
ez a kitétel? — Az előbb elmondottakra, mikor
Aradon leselkedtek utánam s mikor az iskola-
szék ülésén akart ellenem merényletet elkö-
vetni. — Nagyban játszott Mladinné? — Nagy-
ban. Aradról is jöttek ki hozzá spillerek,
akik közül itt is vannak egyének. — Képvi-
selő ur becsatolt egy kimutatást Mladinné adó-
ságairól az iratokhoz. Ez a könyvekből ké-
szült? — Szóról-szóra megegyezik a könyvek
adataival. — A számadás 1913. július 5-én
13.700 koronával zárult. 1904. február hu-
szonyolcadikán Mladinné aláírtak egy tizen-
négyezer koronás váltóhitelbiztosítási okira-
tot. Miért kebelezte azt csak később be kép-
viselő ur? — Mert Mladinné eleinte kértek,
hogy költségkimelés szempontjából ne kebe-
lezzem be az összeget. A tizennégyezer ko-
ronából akkor 12000 korona áll fenn.

Összetűzés a védő és Hámory között.

Most következett a tárgyalás legizgalmasabb része, a védő és Hámory párviadala. Marsieu dr. védő rendkívül ügyesen riposztzott, de Hámory is snejdigul vágott vissza.

— Az ismerettség elején — kezdte a védő — Mladinék ön szerint majdnem teljesen tönkre ment emberek voltak s ön mégis 5000 korona erejéig zairót vállalt értük. Nem érdeklődött előbb vagyoni viszonyaik iránt? — De igen. Azt, amit az 5 előadásából tudtam meg, amely, mint később meggyőződtem, nem is volt valami megbízható. — Tudta-e, hogy Mladinnak két háza volt? — Tudtam, de meg voltak terhelve! — Tudta, hogy 36 hold földjük volt. — Az valószínű, hogy lehetett! — Mennyi az értéke 36 holdnak? — Körülbelül tízezer korona! — Volt gazdasági berendezésük, marháik? — Voltak, amíg bérbe nem adta földjét. — Volt szatócsüzletük? — Amelyet Mladin Kornélék pukkasztására csináltak s amelyre 10,000 koronát ráfizettek. — Hát szóval nem voltak tönkre ment emberek? — De igen, mert az ingatlanok erősen meg voltak terhelve.

Marsieu: Ön nem adott felhatalmazást Mladinéknek, hogy lázítsák fel a községet Szerény ellen? — Elmondtam, hogy amikor Mladinékkel megismerkedtem, a Szerény-féle akció már derekán járt!

Marsieu: Kérem képviselő ur, én azért adok kérdéseket, hogy azokra tessék felelni!

Hámory: Méltóztassék...

Marsieu: Adott ön utasítást Mladinéknek, hogy Szerény ellen lázítsák a népet?

— Hámory (határozottan): Nem igaz!

— Igaz-e, hogy ön egy felvonulást rendeztetett magának a piacra, amikor is a szónok önt, mint Kurtics mentorát üdvözölte? — Nem volt ilyen felvonulás. — A Zachariás ügyben két deputáció járt a megyénél, amelyet ön vezetett. Az ön tudtával szervezte Mladin e deputációkat? — A tudtommal, de nem beleegyezéssel! Nekem egész mindegy volt, hogy Zachariás lesz-e a jegyző, vagy Vukuleszku. Mladinék kívánták Zachariást.

— Egy-egy deputáció legalább ha tekintetbe vesszük, hogy a vonatkielcséget, meg egy szivart, egy kis bort s a kis pörköltöt, 300 emberrel legalább hatszáz koronába, a kettő legalább 1200 koronába került!

— Nem tudom! — Tudnia kellett, hisz románul ígérte, hogy fizeti ön, — Én nem szoktam rumnyul beszélni! — Volt idő, amikor beszélt „rumnyul“.

— Tanu ur nem találja különösnek, hogy Mladin Miklós hajszája, melyet személyes okokból Szerényi ellen, mozgalma, amelyet Zachariás mellett, vagy az önszegélyző egyesület ellen indított, hajszára megegyezett az ön érdekeivel?

— Én azt hiszem, hogy ezt ön sem hiszi komolyan. Kifejtettem már, hogy nekem semmi érdekem nem volt Zachariás megválasztása, ép oly kevés közöm volt a segélyegylet elleni mozgalomhoz.

— Igaz-e, hogy Mladin a szövetkezet alapításakor járkált a szövetkezet érdekében s sok részvényt gyűjtött?

— Azt tudom, hogy háromszor fizettem ki neki a provizórt! (Derűtség.)

— Mennyi részjegye volt önnek? Kilenc tizedrész? — Nem! — Nyole tizedrész? — Nem. A részjegyek csak teherrel jártak. — De a többsége megvolt? — Meg! Nekem az érdekem volt, miután a részjegyekkel kötelezettségek jártak s az én pénzem volt az intézet-

ben. — Igaz-e, hogy ön végezte a bekebelezéseket? — *Lehrmann* bíró: Kérem, ennek semmi köze az ügyhöz! — *Marsieu*: Hány percent volt a bekebelezési költség? — Fogalmam sincs! — Az elnök (a védőhöz): Ne tessék ilyen kérdéseket feladni s ne tessék rá felelni!

Védő: Engedelmet kérek, én azt akarom bizonyítani, hogy Mladin husz és több százalékos is fizetett s a tanu urhoz ment ez a pénz, mert tanu ur visszleszámítolási viszonyban állt a bankkal!

Elnök: Tessék egyszerűen kérdezni!

Védő: Engedelmet kérek, de ezek a keresztkérdéseim. Csak nem fogok velük egyszerűen előlálni? (Tanuhoz) Igaz-e, hogy visszleszámítolási viszonyban áll a bankkal? — Igaz! — Mily százalékosat kapott? — Egy százalékosat! — És milyen százalékosra kapott Mladin pénzt? — Bankamatlapon alul két, söt több százalékkal.

A kettős kréta.

— Igaz-e, hogy a Herczeg-féle választáskor megbizta Mladinékot, hogy a szentpáli és mácsai választókat nozzak be udvarura és lássák el őket. Igaz-e, vagy nem? — Mladinék az utolsó krajoarig mindent megkaptak. Valahanszor Kurucsra mentem, mindig előterjesztettek számlájukat s ok tudták a kettős krétát használni! — Igaz-e, hogy arra utasította Mladinékot, hogy a bankett költségeit ne számítsák fel bizonyos földművelésügyi miniszteri aspirációk miatt? — Butaság! — felelt lekicsinyítőleg Hámory.

— Igaz-e, hogy magtárkezeléssel bizta meg Mladinékot? — Amivel megcsaltak! — Hát ha hülsenüi sáfárokdiak, miért állt velük összeköttetésben? — Összeköttetésünknek két ideje volt: az első, amikor megbízhatóak voltak, a második, amikor a kártyázások miatt összeestek. Ahogy ezt észrevettem, kezdtem visszavonulni és nem biztam rájuk semmit. — Azt mondotta, hogy a magtárban hiányt észlelt. Ezt a hiányt hogy vette meg Mladinékon? — Sehogy! Amikor rájöttem a dolgra, beszünttettem a magtárt! — Kis váltó, vagy ilyesmi nem volt? (Derűtség.) — Nem, soha! — Hát nem vett tőlük valami ilyes váltót? — De igen. Amikor a szövetkezettel hiányoztak penzek, erről az összegről kapott a szövetkezet váltót! — Igaz-e, hogy ön üres óvadékokmányt íratott velük alá? — Nem igaz! — A tizenegyezer koronás bekebelezés fennállt a maga egészében? — Már mondtam, hogy csak tizenkétezeregynéhatszáz korona erejéig. — Miért kebeleztetett be tizenegyezer koronát? — Ugyan kérem, ne akarjon itt félrevezetni senkit, jól tudja, hogy a bekebelezésen belül is, miután változtatásokról volt szó, csak azt az összeget érvényesíthetem, amilyen összeg erejéig váltóm, még pedig peresített váltóm volt. — Megbizta a Herczeg választás után Mladint, hogy az intelligenciát hívja össze, ha ön kint volt? — Butaság! Először is nem igen érintkeztem az intelligenciával, mert nem volt hozzá időm. De meg ha akartam volna, nem kellett volna nekem ahhoz Mladinék!

Tanácskozás a külön szobában.

— Igaz-e, hogy a kaszinóban Mladinnét gyakran felszólította, menjen vele egy szobába, aztán ott vele órák hosszat tanácskoztak!

— Gyakran tanácskoztam vele, de az nem áll, mintha én szobára hívtam volna! (Nagy derűtség.)

Legtöbbször nem is külön szobába mentünk, hanem csak félre, a harmadik, negyedik asztalhoz és ott tanácskoztunk.

— Igaz-e, hogy az éjszakát gyakran Mladinékánál töltötte s ilyenkor a kocsija az utcán várt? — Mladinék rossz néven vették, hogy ha keresztül mentem Kürtösön és nem néztem be hozzájuk. Ezért aztán később akinek valami dolga volt velem, miután Kürtösön nincs irodám, Mladinékhoz ment, ott megvárt. Gyakran husz harminc, negyvenen vártak így rám. Mig velük végeztem eltelt néha tizenegy-tizenkét óra is. Ilyenkor aztán Mladinék hosszas kérésére, ha esős idő volt, vagy nagy volt a sár, náluk aludtam. Ez háromszor, vagy négyszer fordult elő.

— Apropos, igaz-e, hogy amikor Mladin megvette Hasztól a házat s azon az aradi Erber és Fleischmann cégnek követelése volt bekebelezve, ön magához hívatta Mladint, pénzt adott neki, hogy ezt a teherterelt fizesse ki, s kijelentette, hogy nem téri meg, hogy egy zsidó legyen a házra bekebelezve?

— Ez ép oly butaság, mint a többi!

Esti hét órakor az elnök megkérdi a védőtől, van-e még sok kérdezni valója a tanutól. Miután Marsieu dr. igennel felelt, az elnök a tárgyalás folytatását holnap reggel kilenc órára halasztotta.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A „Medgyaszay kabaret“ tagjai mint már jeleztük, f. hó 8 án kezdik meg néhány napi vendégjátékukat a „Fehér Kereszt“-szálló télikertjében. A női tagok: *Vörös Ily* és *Mátyás Bócsi*, a férfiak pedig a vidám ensemble legnépszerűbb erősségei: *Boros Géza*, *Kovács Gyula*, *Máhr Nándor*, *Papp János*; akik *Rajna Sándor* karmester kísérete mellett az egész év legnagyobb sikereit fogják bemutatni.

* A Szalay-féle zeneintézet tanári kara által rendezendő hangverseny iránt érdeklődés mutatkozik. A közreműködők neve, valamint a kiváló izléssel összeállított műsor egyes számai garanciát nyújt arra, hogy várokozason felüli siker lesz. A hangverseny az intézet nagytermében (Szabadság-tér 7. II. emelet) e hó 7-én vasárnap délután öt órakor lesz megtartva. Műsor ára 60 fillér.

* A titokzatos kastély. (Nagy detektívdráma az Apollóba.) A detektívdrámák nagyon elkényeztettek a mozgósínházak közönségét. Valamennyiökben a szenális trükkök és váratlan jelenetek gyors iramban követik egymást. Nagyszerűen komponált témának kell annak lenni, mely e téren valami újat és meglepőt nyújthat. De az élet a legjobb regényíró és „A titokzatos kastély“ érdekfeszítő mesejéte filmdarab szerzője és főszereplője, *Reicher* urnó egy tényleg megtörtént esetről komponálta a filmszalagra. Vanger bankártól *Bardy Roui* megkéri leánya kezét. A bankár a kérést visszautasítja. Még az este *Lidi* leányát ismeretlen tettesek az éj homályában elrabolják. Másnap a mélyen lesújtott apa levelet kap elrabolt leányától, melyben értesíti, hogy a rablók csak 50 ezer marka ellenében bocsájtják szabadon. *Webbs*, a detektívveszi kezébe a nyomozást, aki izgalmas kalandok és végtelenul nehéz megpróbáltatások után megmenü a leányt a banditák kezei közül. Az Apolló műsorának másik slágere egy rendkívül ötletes amerikai vígjáték, amely alaposan megneveteti a nézőközönséget. Csütörtökön a ma bemutatott új műsor kerül vetítésre.

* Az áruló folt. (Az Uránia mai bemutatója.) A színház drámai ciklusának egy igen kiváló számát hozza ma színre. *Max Dorian* egy eladósodott gavallér akar minden ravaszág és aljasság igénybevételével jó partit csinálni. Barátja menyasszonyát hazug mesékkel hütlenséggel valódosítja és egy szálloda tolvajná hasonlatosságát használja fel gasságai kivitelére. Már-már sikerül terve, mikor egy detektív a tolvajná karján levő toltról felismeri őt s ezzel leleplezi a *Max* manipu-

Atióit. A kép ezt a témát meglepő élénk fordulatokban, színes, eleven jelenetekben tárja elénk s mindvégig izgatón érdekes. A kiváló műsorból kiemelendő a nagyszerű új Feddy kép „Mayer ur a moziban”, mely ötletes humorával szórakoztat.

* Az aradi zenekonzervatórium növendékei közül (a már említettek kivül) eddig az országos magy. kir. zeneakadémián a zongora tanszak nyolcadik osztályának tananyagából jelen vizagáltak *Dömötör Margit, Löwy Irén és Salgó Piri.* 3570

* **Le a férfiakkal!** Ez lesz egész Arad jel-szava.

Rágalmazás-e

az összeférhetlenségi bejelentés?

(Mándy Samu panasza.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, június 3

Az elmúlt esztendőben *Persian Ádám* hírlapíró összeférhetlenségi bejelentést tett *Mándy Samu* képviselő ellen. Azt állította *Persian*, hogy a hertneki birtokvásár *Mándy* közbenjárása folytán jött létre s üzletből *Mándynak* busás anyagi haszon jutott. Ebből az összeférhetlenségi bejelentésből pör lett. *Mándy* feljelentette az újságíró nyilvános rágalmazás miatt. *Persian* azonban a büntető járásbírósa fölmentette, azon a címen, hogy mint bejelentő ügyfelet mentesség illeti meg. A felelősségi bíróság azonban más álláspontot foglalt el. Megsemmisítette a fölmentő ítéletet és új tárgyalást rendelt el. Ma tárgyalta az ügyet *Jamniczky* ítéltáblai bíró, a büntető járásbírósa vezetője.

Persian elsősorban tiltakozott az ügyészség vádemelése ellen. Szerinte nem az a fontos, hogy *Mándy* mikor, hol és kinél járt közbe. Ha megbecstelenítő a kijárási vádja, kell, hogy kimondassék, hogy az, aki kijárási vállalkozik, becstelen cselekedetet művel. Bizonyítani kívánja a következőket: A hertneki birtokvásárral a Magyar Föld Rt., amelynek *Mándy Samu* igazgatósági tagja, súlyosan megkárosította az államot. Erre vonatkozólag kéri beszerezni az adásvételi szerződést a bírósági járásbíróstól. Kéri továbbá beszerezni azt a szerződést, amelyet a Magyar Föld Rt. *Frigyes Antal* dessau-anhalti uralkodóherceggel kötött. Eszerint a Magyar Föld a huszonegyezer holdnyi birtokot, amelyen két szeszgyár, üveggyár, malom és kastély volt, az uralkodóhercegtől két millió nyolcszáz ezer koronáért vásárolta meg. A birtok jobbminőségű földjeit a vállalat az érték kétharmada erejéig parcellázta. A fennmaradó tizenhatezer holdat pedig eladta az államnak két millió hatszáz ezer koronáért. Bizonyítani kívánja *Csik Imre* miniszteri tanácsossal, hogy ő nyolcszázharminchéromezer koronára becsülte fel a töredék birtokot. Ebbe az értékbe beleszámította már azt a jövőd reménységet, hogy száz éven belül *fel-fedeznek* olyan impregnáló szert, amely a bükkfa értékét emelni fogja. Ezzel a becsléssel azonban nem voltak megelégedve. Az újabb becslés egy millió hatszáz tizenhatezer koronára értékelte a birtokot. A kormány azonban ennek ellenére két millió hatszáz ezer koronáért vásárolta azt meg.

Kéri tanuképp beidézni *Ottlik Iván* államtitkárt, *Csik Imre* miniszteri tanácsost és még több tanut.

Aczél királyi ügyész csak annak a bizonyítását kérte megengedni, hogy *Mándy járta-e ki a birtokvásárt*. Szerinte csak ez a tény a vád tárgya, a többi felhozott érv nem tartozik e perkeretbe. *Jamniczky* bíró egyelőre csak *Ottlik* és *Csik* tanuk beidőzését rendelte el és e végből a mai tárgyalást elnapolta.

Hét milliónál több a házbér Aradon.

(Öt év alatt százhusz percents adóemelkedés.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 3.

Az utolsó ötesztendő alatt Aradon a házbérek százhusz százalékkal emelkedtek és ennek következtében a házbéradó is ilyen hallatlan mértékben növekedett. Megdöbbentő összegek azok, amit Aradon házbérben és adóban az emberek elfizetnek anélkül, hogy a kereseti források és a jövedelmek is ennek megfelelő mértékben szaporodnának. A házbérek emelkedése az esetek kilencven százalékában csak „steigerolás” útján keletkezett és csak tíz százalék irható a lakosság szaporulatának, az új házak és új lakások keletkezésének javára. Ezek a beszédes számok elmondják, hogy milyen retentő változás állott be az aradi ember megélhetési viszonyaiban, de megmondják azt is, hogy Aradon a fejlődés egészségtelen, ugyszólván veszedelmes és természetellenes.

Ezeket az igazságokat mind tekintetbe kellene venni az adókiivetésnél. Azonban megdöbbenve kell tapasztalni, hogy a polgárság ismét a legvégzetesebb indolenciával viseltetik a legéletbevágóbb érdekei iránt. A házbéradó javaslat közszemlére van téve és naponta 4—5 ember érdeklődik a sorsa iránt. Bizonyára azért, mert Aradon laknak a legboldogabb és legmegelégedettebb emberek.

A Belváros legsűrűbben lakott részeiből mutatunk be néhány igen jellemző esetet annak illusztrálására, hogy miként emelkedik a város kereső közönségének a terhe, miként nehezedik meg az életmódja és hogy keresményének legnagyobb része házbér és adó. Rávilágítanak a házbérszof működésére és arra is, hogy Arad a legdrágább városok egyike az országban, amelynek vezetősége eddig csak meddő munkát végzett, mert az élet viszonyok megjavítására irányuló törekvések nem értek el célt.

Lássuk legalább is, hogy

tavaly óta milyen emelkedések történtek a házbér terén

néhány belvárosi utcában és téren.

A zárójelben levő első szám az 1913. évi, a második az 1914. évi házbért jelenti. Csak ezer koronán felül történt emelkedést mutatunk ki. Szembe állítjuk az 1910. évnél a nagyobb szabású béremelkedés évének adatait is.

Az *Andrássy-téren* emeltek a *Neuman Testvérek-cég* (38800—42300), a város (24826—30326), a minorita rend (57070—58560), *Fischer Eliz* (45272—53744) és *Neuman Testvérek cég* második palotájában (8298—87730).

Míg 1913-ban az *Andrássy-téri* házak 635732 koronát, addig 1914-ben 665477 korona házbért jövedelmeztek. Eme házak 1910-ben 512621 korona házbér után 75966 adót fizettek, míg tavalyi adójuk 89002 korona, idei adójuk 93161 korona.

Az *Apponyi Albert-köruton* ezer koronás házbéremelés nem történt, sőt a város a nyári színház után elengedte a 6000 korona bért, de azért fizet 840 korona adót. Azonban alig van ház, ahol ezer koronán aluli emelés nem történt volna. Innen van, hogy míg tavaly ezek a házak 72644 koronát, addig ez évben 83263 koronát jövedelmeznek. Adójuk 10170 koronáról 11656 koronára emelkedett. Az *Apponyi-körut* 1910. évben 45306 korona házbéremelés után 6342 korona adót fizetett.

A *Batthyány Lajos-utca* bérpalotáiban majdnem kivétel nélkül voltak emelések egyes lakásokban, de mértékkel. Ezer koronán felül emelkedett *Kohn József* bérpalotájában 1913-ban 8506 koronát hajtott, 1911-ben pedig 10282 koronát. Az egész utca házbéremelése 1913-ban volt 216682, míg ez évben 223672 korona. Az

adó a múlt évi 30821 koronáról 31314 koronára emelkedik. A nevezetes 1910. évben ez az utca 145240 korona házbér után 20333 koronás adót fizetett.

Az *Erzsébet-köruton* csak *Abelesz Zsigmond* emelt ezer koronán felül 5730 koronáról 7400 koronára. A körut tavaly 142991 korona bér után 20018 adót, ez évben 159975 korona után 22394 korona adót fog fizetni. 1910-ben 95892 házbér után az adó 13424 korona volt.

A *József főherceg-uton* nagyobb házbéremelés volt a *Viktória* (13812—16480), *Nesnera Aladár* (11636—13400) házaiban. A többi háziur ezer koronán alul steigerolt. Az összes házak bére 1913-ban 207834 korona volt, ez évben 213696 korona. Az adó 29096 koronáról 29917 kor-ra emelkedik. 1910-ben a házbér 157122 koronát tett ki, míg az adót 21997 koronában vetették ki.

A *Luther-tér* mindkét palotájában emeltek a béreket. *Suciu János dr.-né* (20000—21580), *Evangélikus egyház* (11030—12860). Az összes bérek 31830 koronáról 34440 koronára emelkedtek, az adók pedig 4456 koronáról 4821 koronára. 1910-ben 28249 korona házbér után 3954 korona adót feztettek.

A *Salacz-utcában* *Nikolics Sándor* 6996 koronáról 8396 koronára emelte a házbért. Az egész utca jövedelme 45072 koronáról 45222 koronára emelkedett, az adó 6310 koronáról 6333 koronára. Ez azt bizonyítja, hogy itt a házbér egy helyen esett. (*Králitz Lajos dr.* házában 9690—7800 ra). 1910-ben 31088 korona bér után 6352 korona adót fizettek a *Salacz-utca* háztulajdonosai.

A *Weitzer János-utcában* szintén egy nagyobb emelés volt, *Török Berta* házában (8328—9634). Az összes házbérek 153166 koronáról 158363 koronára, az adók 21443 koronáról 22170 koronára emelkedett. 1910-ben 114013 korona bér után 15961 korona adót fizettek.

Az *Atzél Péter-utcában* a *Bohus* palota 100000 korona házbérével a tavalyi 23674 korona házbérek 125928 koronára emelkedtek, az adó pedig 6114 koronáról 17629 koronára. 1910-ben a házbér 34178 korona, az adó 7584 korona.

A *Deák Ferenc-utcában* emeltek *Róth Zsigmond* (9600—10950), *Földes Kelemen* (12100—13038), *Menczer Márton* (5774—7468), *Sarlot Domokos* (8070—9188), *Demján Aurélné* (9300—10352). Az összes házbéremelés 295751 koronáról 341254 koronára, az adó 41405 koronáról 47750 koronára emelkedett. 1910-ben 186862 házbér után 26160 kor. adót fizettek.

Az *Eötvös-utcában* *Rozsnyai Kálmán* és *József* emelt házbért (8560—9710). Az összes házbéremelés 77268 koronáról 79482 koronára, az adó 10917 koronáról 11121 koronára emelkedett. 1910-ben a házbér 57838 kor. az adó 8097 kor. volt.

A *Szabadság-téren* emeltek *Reisinger Ferenc dr.* (11500—12570), *Weiler Rezsóné* (11688—12807), *Hunyadi Károlyné grófné* (60000—62000), *Arad város* (24692—28132). Az összes házak béremelése 288130 koronáról, 298114 koronára, az adó 40338 koronáról 41736 koronára emelkedett. 1910-ben 225855 kor. házbéremelés után 71633 kor. adót kapott az állam.

Ezek a rendkívül érdekes adatok szenációssá válnak, ha a következő statisztikát ismerjük meg.

Az összes aradi házak

béremelése így emelkedett az utolsó öt év alatt:

1909-ben volt 3242164 korona, az akkori 15% os házbéradó fejében kapott a kincstár 486324 koronát.

1914-ben közszemlére kitett házbér adó javaslat szerint az aradi lakók 7118444 korona házbért és a háziurak 996582 korona adót fizetnek.

Öt év alatt tehát a házbérek 3986280 koronával, az adók 510158 koronával növekedtek meg. Az emelkedés tehát százhusz százalék.

Ez a kimutatás két dolgot mutat: 1. hogy a betterment ideje elérkezett, 2. hogy egészségtelenebb viszonyok sehol az országban nincsenek.

Agyonlőtte a feleségét.

(Büntény, vagy véletlenség.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 3.

Véres dráma játszódott le ma délután négy órakor Világoson, Bedelák Demeter hegyőr lakása előtt. A hegyőr — szándékosan-e, vagy véletlenségből — fegyveréből reálított feleségére, akit a golyó nyomban megölt. Az esetről a következőket jelenti tudósítónk:

Bedelák Demeter hegyőr ezelőtt tizenkét esztendővel vette feleségül Pável Magdolnát. Boldogan éltek együtt és misem zavarta békéjüket. A férfi községi hegyőr és szorgalmasan végzi feladatát. Ma is korán reggel kiment a hegyre és délben tért vissza. Megebédelt, azután vállára vette szolgálati fegyverét és utnak indult. Felesége a kapuig kísérte és mikor Bedelák kilépett az utcára, megkérdezte tőle:

— A hegyre mégy?

— Mégy az ördög — válaszolt a hegyőr.

— Mit kérdezel ki engem. Vigyázz, mert lelőlek!

Es hirtelen lekapta a vállán levő fegyverét s az asszony felé irányította. A következő pillanatban a fegyver hatalmas dördüléssel elsült.

Az asszony egyetlen jankiáltással össze-rogyott.

Homlokából patakzott a vér s az elősiető szomszédok már csak holttestét találták. Bedelák Demeterné azonnal meghalt.

A férj egy ideig némán nézte a tragédiát, majd elment a község házára, ahol bejelentette, hogy véletlenségből agyonlőtte a feleségét. Azonnal megindult a nyomozás, amelynek során kihallgatták a hegyőrt. Bedelák azt vallja, hogy semmi oka nem lett volna agyonlőni a feleségét. Tréfából emelte rá a fegyvert, amely véletlenségből sült el. A községi orvos megvizsgálta a szerencsétlenül járt asszony holttestét és megállapította, hogy a golyó a homlokán hatolt be és hátul a koponyán jött ki, azonnali halált okozva.

Az esetről nyomban jelentést tettek az aradi kir. ügyésznek, amely holnap kiszáll és megkezdí a nyomozást abban az irányban, hogy Bedelák tényleg véletlenségből lőtte e le a feleségét, vagy pedig szándékosan emelte-e ellene fegyverét.

Tanulnak

a dandárbíróóság tagjai.

(Katonatisztek az aradi törvényszéken.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 3.

Elsőnek és egyedül az Aradi Közlöny jelentette, hogy Aradon magyar nyelvű katonai bíróság fog itélkezni. Az új katonai bünvádi perrendtartás a jövő hónap első napjaiban életbe lép, épen ezért már most folynak a készülődések, hogy mindenben eleget tehessenek az új perrendtartásnak.

Aradon, mint már jelentettük, dandár bíróság fog működni, amelynek ítélkező tanácsa három tagból áll: egy tulajdonképeni hadbíróból és két csapattisztból. Ezek egyike az elnök, a másik pedig századosbíró. Minthogy azok a csapattisztek, akik elnökökként, vagy szavazóbirákként szerepelhetnek, nem jogászberek, ezek számára mindenütt előadásokat tartanak az új katonai perrendtartásról.

Aradon a hadbíróóság mostani vezetője, Brendusa Sebestyén hadbíró százados a jövő hét három napján fentebb említett alezredek, őrnagyok és századosok előtt ismertetni fogja az új katonai büntető perrendtartást, de egyúttal egyéb uton is iparkodni fognak ezek a tiszték a perrendtartás megismerésére. Brendusa Sebestyén ugyanis a napokban felkereste Fábian Lajos dr. törvényszéki elnököt, akit arra kért, hogy két napon át azok a tiszték, akiknek előadást tart, a büntető járásbírószágon és a büntető törvényszéken tárgyalásokat hallgathassanak végig, mert az új katonai bünvádi perrendtartás nagyon hasonlít a polgári jogéletben használt bünvádi perrendtartáshoz.

Fábian Lajos dr. készséggel egyezett bele a hadbíró-százados előterjesztésébe és így a jövő héten magasrangú katonatiszt hallgatói lesznek a büntető tárgyalásoknak.

Az új katonai büntető perrendtartás különben azzal az újítással is szolgál, hogy a nyilvánosság elvén épült fel s ha csak fontosabb okok nem teszik szükségessé, a tárgyalások nyilvánosak lesznek. A perrendtartás annyira megy a nyilvánosság elvének megvalósításában, hogy pontos helyett jelöl ki az újságírók számára, amennyiben kimutatja, hogy a magánvádló mögött helyet kell fenntartani az újságíróknak. Természetes, hogy ezt az aradi dandártörvényszéknél is megvalósítják és így a jövő hónaptól kezdve megszűnik az a misztikus homály, amely eddig a katonai bíróságok körül lebegett.

VÁROS ÉS MEGYE

Nincs döntés

az autobus-tarifa ügyében.

(Az üzemigazgató tapasztalatai.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 3.

Az autobus felügyelő-bizottságnak ma Lócs Rezső helyettes polgármester elnöklésével tartott ülésén Zádor Imre gépüzem-igazgató legutóbb tett kijelentésének megfelelően jelentést tett arról, hogy az autobus-üzemet átvéve, tanulmányozta a helyzetet és az ott tapasztaltak alapján teendőit a következőkben körvonalozta: Minthogy olyan hibákat talált, amelyek a vállalat sorsára is kihathatnak, teljes őszinteséggel meg kell azokat nevezni. Ilyen a személyzet egy részének fegyelmetlensége, ami az egymás közti és a közönséggel történő érintkezésben nyilvánul meg. A meg nem felelő alkalmazottak elbocsátása, a mulasztások megtorlása volt első teendője és azt hiszi, hogy a jövőben nem fordul elő olyasmi, hogy például egy kalauz inzultáljon egy ellenőrt. Az ügyviteli rend szempontjából leváltart létesített. A levelek emelésére és a kiadások csökkentésére esetről-esetre tesz majd javaslatot, mert a bevásárlásoknál és a karbantartási számláknak a normális keretek közé szorítása által lehet redukiót elérni. Az utasok számának szaporítása, adminisztratív költségek csökkentése, rendkívüli bevételi források keresése tanulmány tárgyát alkotják. A bizottság tudomásul vette az igazgató programszerű bejelentését, valamint azt is, hogy leltár mellett átvette az üzemet. Minthogy kitünt, hogy eddig csak mérlegkészítés alkalmával készítettek időleges leltárt, de raktárkönyvei az üzemnek nincsenek, utasítják az üzem felülvizsgálására kiküldött bizottságot, hogy az anyagbeszerzést és kezelést is vizsgálja felül. Miután az igazgató ismertette az áprilisi forgalmi adatokat és több adminisztratív természetű javaslatát tudomásul vették, tárgyalta a bizottság a személyzet fizetésének kérdését és úgy határozott, hogy a kilométerpénzeket a jövőben csak a tényleg teljesített szolgálat után fizeti az üzem, azonban az eddigi jövedelmet nem csonkítja, inkább a kilométer pénz nagyságát emeli.

Ezután az igazgató megtette javaslatát a tarifa rendezésére. Propozícióit az Aradi Közlöny legutóbbi száma teljes egészükben ismertette. A bizottság hosszú vita után, amelyek folyamán Fényes Dezső, Verbőczy-utcát ajánlotta a 10 filléres szakaszhatárral, Szathmáry János pedig a 14 filléres egységes tarifát, Nachtnébel Ödön pedig a Karolina-utcát a 12 filléres szakaszhatárral, úgy határozott, hogy a kérdésben még nem dönt, mert tarifaemelés nem akar javasolni, a belső forgalmat ellenben mégis emelni akarja de úgy, hogy az üzem bevételei ne csökkenjenek és ezért részletesebb tanulmányozás céljából még egy ülést tart és ott újból vita tárgyává teszi a fontos kérdést.

Fél millió korona

az új templom építésére.

(Százötvenezer koronás többlet a költségvetésben.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 3.

A jövő héten tartandó törvényhatósági-bizottsági közgyűlés elé terjeszti be a tanács a második katolikus templom építésére vonatkozó javaslatát. Ma még azonban teljesen bizonytalan, hogy mi lesz a tanács álláspontja, mert meglehetősen nagy nehézségek merültek fel az évek óta vajdó kérdés megoldása körül.

Mint azt az Aradi Közlöny mai számában megírta Fritz Oszkár műépítész, a templom tervek pályanyertes készítője, befejezte és tegnap a templomépitő bizottságnak átadta a részletterveket és a költségvetést. A bizottság Mülek Lajos dr. elnöklésével tartott ülésén csak azt tette meg, hogy a becsomagolt rajzokat átvette és azokat ma a tanácsnak átadta azzal a kérelemmel, hogy az terjessze be a közgyűlésnek és kérjen felhatalmazást a versenytárgyalás kiírására.

A tervek és a költségvetés ma már a városi mérnöki hivatalban voltak, ahol Nachtnébel Ödön főmérnök a tervező műépítéssel együtt azokat alaposan revideálta és a költségvetés áttanulmányozása után arra a felfedezésre jutott, hogy az esetre, ha a most készült részlettervek alapján épül a templom, akkor a

tervpályázat kiírásánál preliminált összeg a kivitelre korántsem elégséges.

Ismeretes, hogy háromszázötvenezer korona áll a törvényhatóság rendelkezésére és amikor a bíráló bizottság a beérkezett pályamunkák felett itélkezett, azt hangsúlyozta Fritz műépítész tervének megkoszoruzásakor, hogy főleg azért ajánlja azokat kivitelre elfogadandónak, mert pénzügyileg is legközelebb állnak az adott anyagi erőkhöz. Mikor a közgyűlés Koda Károly terveinek ítélte oda a pálmát és ez ellen felebbezést adtak be, a közgyűlési határozat ellen, azzal érveltek a miniszter előtt a panaszlók, hogy Koch tervei megvalósításuk esetén messze fölülmulnának a város anyagi erejét. A miniszter ezt az érvelést magáévá tette és megsemmisítette a közgyűlés döntését.

A most készült költségvetések szerint azonban azt látják a hivatalos körök, hogy az elfogadott tervek alapján sem lehet a templomot 350000 koronából megépíteni és ezt az összeget majdnem ötszázezer koronáig kell felemelni, hogy Fritznek egyszerűsége és olcsóságra törekvő gondolatait megvalósíthassák.

A templom építése legalább fél millió koronába kerül

és ma a törvényhatóság azt akarja, hogy a Ferenc-téren templom épüljön, akkor a hiányzó összeget meg kell szavazni.

Ezért a szerdai közgyűlésnek első sorban afelett kell döntenie, vajjon a tervező költségvetése alapján óhajta-e a templom építését.

Minthogy a közgyűlés elé teljesen elkészülve kell ezt a kérdést betervezni, a templom építő bizottság a napokban még egy ülést tart, hogy érdemében is foglalkozzék a költségvetéssel, mert a törvényhatóságot alapos érvekkel kell rábírní arra, hogy azt az álláspontját, amelyet a pénzkérdésben már elfoglalt megváltoztassa.

HIREK.

Autó-eligazolás a járdán.

(Az elkerült összeütközés.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, június 3.

Véres automobil katasztrófa történt ma délután fél 3 órakor a József-utcában. A körutól fordult be a 2770. számú automobil, amely Bálint Pál tulajdona és amelyet Winkler István soffőr vezetett.

A József-utca és Németh-utca keresztezésénél egy másik autó nagy sebességgel kanyarodott ki a Német-utcából. Ugy látszott, hogy a két kocsi egymásba rohan, az utolsó pillanatban azonban Winkler István fékezett és jobboldalra fordította gépét, amely felszaladt a gyalogjáróra és az ott állók közül kettőt, Szabó Ferenc 31 éves napszámost és Horváth Ilona varrónőt elgázolta. Szabó Ferenc lábtörést, Horváth Ilona pedig hátgerinc törést és agyrázkódást szenvedett.

A mentők mindkettőt a Rókusba szállították, a leány azonban még utközben meghalt. Szabót a kórházban ápolják. A rendőrség a soffőrt kihallgatása után szabadon bocsátotta. A szerencsétlenség okozta riadalomban a másik automobil elmenekült, úgy, hogy számát sem tudják.

— **Milyen idő várható?** A meteorológiai intézet jelentése. Az időjárásban lényeges változás nem várható. — **Sürgönyprognozis:** Változás nem várható.

— **Aradi görög katolikusok a hajdudorogi egyházmegyében.** Az aradi görög katolikus magyar hívők között mozgalom indult meg, hogy a hajdudorogi püspökség fenhatósága alá csatoltassanak. A kérvényt — amelyet harminc hívő irt alá — Páris Lajos görög katolikus lelkész jutatta el az illetékes helyre. A kérvényezők azt kérelmezik, hogy külön püspökséget alakíthassanak és mint a makói görög katolikus hitközség filialéja a hajdudorogi püspökség fenhatósága alá helyeztessenek. Templomot nem kértek, csupán azt, hogy a római katolikus egyház egyik kápolnáját engedjék át nekik. A Románul erre vonatkozólag azt az értesítés nyerte autentikus helyen, hogy illetékes körök a püspökséggel egyetemben egységben akarják tartani a territoriális elveket és ezért a kérvényező hívőket az aradi római katolikus egyház fenhatósága alá helyezik.

— **Ferdinánd cár ausztriai birtokán.** Bécsből jelentik: Ferdinánd bolgár cár ma ében-thali kastélyába érkezett, ahol néhány napot fog eltölteni.

— **A braganzai herceg a fővárosban.** Budapestről jelentik: A Budapesti Tudósító közli, hogy Ferenc József braganzai herceg néhány napi tartózkodásra Budapestre érkezett.

— **Elszöktek a horvát hadkötelesek.** Fiuméből jelentik: Susákon ma tartották meg a sorozást, amelyen feltűnően kevesen állottak elő. Állítólag a behívottak 90%-a nem jelent meg, mert Amerikában tartózkodik.

— **Eljegyzések.** Baróti Lajos dr. székesfővárosi nyug. főreáliskolai tanár és történet író, neje néhai Láng Mária leányát Marikát Balatonalmádiban eljegyezte ifj. alsóvenitzei Sztojka József az Országos Központi Hitelszövetkezet tisztviselője. Id. Sztojka József Arad szabad kir. város kiadóhivatali osztályvezető és neje szül. Erber Thekla.

Perecz Béla és Rein Jenike jegyesek. (Minden külön értesítés nélkül.)

— **Müller Károly betegsége.** Ma este az a riasztó hír terjedt el a városban, hogy Müller Károly, a törvényhatósági-bizottságnak ez a köztisztelőben álló és nagy népszerűségű kiváló tagja hirtelen rosszul lett és komolyan megbetegedett. A valóság Müller nagyszámu tisztelőinek és barátainak őszinte öröme nem olyan súlyos, mint ahogy az az első pillanatokban látszott. Este nyolc óra tájban jókedvűen és igen jól érezve magát ment el lakásáról azzal a szándékkal, hogy mint minden este, a Vadászúrt-szállodában megvaecorázzék. A vendéglőben étkezés közben, valószínűleg vérömlés következtében hirtelen rosszul lett fogta el és rövid időre eszméletét veszítette. Prohászka László dr. tb. főorvos nyújtotta az első segílyt és intézkedésére a mentők Batthányi-utcai lakására szállították Müllert. Csakhamar megjelent a betegágyánál Kabdebó János dr. házi orvos és megtette a szükséges intézkedéseket. Este tíz órára a beteg sokkal könnyebben érezte magát, visszanyerte eszméletét, azonban orvosa tanácsára ágyban kell maradnia.

— **Károlyi Mihály és az oroszok.** Pétervárról jelentik: A Novoje Vremja interjut közöl Károlyi Mihály gróftól. Károlyi azt mondja többek között, hogy a magyar-orosz közeledést nem mesterségesen csinálták, hanem az magától jött. Magyarországnak szüksége van arra, hogy a hármassal egyike hatalmához közeledjék, mert csak így képes fejlődni. Németország már így is kivette kezéből a balkán kereskedelmet és a német hegemonia az oka folytonos hadikészülődésünknek, mert Németországban nagy a harcikedv. Ez a készülődés és harcikedv az oka annak, hogy Európában állandó a nyugtalanság. Valami van készülődésben; kitűnik az abból, hogy a bécsi kormány meghagyta a bankoknak, hogy arany készleteiket ne adják ki, hanem tartsák vissza. Szerbia fényes sikerei ezt mutatják, hogy nekünk a délkeleten komoly ellenfeleink vannak. Magyarország mindig békés magatartással viseltetik Szerbiával szemben, de Bécsben ennek ellene vannak.

— **Ellopták Arad város díját.** Budapestről jelentik: A Kárpái automobil turaut egyik díját, amelyet Arad városa adományozott, Heine Vilmos nyerte el Benz gyártmányu géppel. A 30 cm. magas ezüsből készült és aranyozott kelyhet, melynek tetején egy sas áll, ma kiállították a Benz-gyár Dorottya-utcai üzletének kirakatában. A délelőtti folyamán egy alkalmazott észrevette, hogy az értékes díj a kirakathól eltűnt. Nyomban jelentést tett a rendőrségnek, amely megindította a nyomozást.

— **Huerta Európába szökik.** Newyorkból jelentik a Daily Telegraph: Huerta, neje és négy gyermeke utra keltek Európa felé.

— **A francia kormányválság.** Párisból jelentik: Poincaré elnök ma tárgyalat Vivianival. A tárgyalást holnap is folytatják.

— **A szerb politika válsága.** Belgrádból jelentik: Péter király ma magához hívatta az ellenzék vezéreit, hogy velük egy blokk alakításáról tárgyaljon.

— **Halálozás.** Özv. Manoilovics Péterné Hell Hilaria június elsején Szepesváralján elhunyt. A 82 éves uriaszonyt ma temették el. Az elhunytban Hehs Vilmos, Aladár, Béla, Viktor és Márton nagynénjüket gyászolják.

— **Görög zászló szófiai templomon.** Szófiából jelentik a bolgár távirati iroda: Az itteni görög templomon ma kitűzték a görög zászlót, amelyet később a lakosság egy része erőszakkal akart eltávolítani. Rendőrségnek és katonaságnak kellett beavatkoznia a rend helyreállítása érdekében.

— **A károlyvárosi takarékpénztár bukása.** Zágrábból jelentik: A károlyvárosi takarékpénztár igazgatósága ma délután felhívott 150 betevőt, akiket arra iparkodtak rábírní, hogy engedjenek követelésökből. A betevők azonban kijelentették, hogy nem hajlandók engedni, mert meg vannak győződve, hogy a vétkeket felelősségre fogják vonni és megkapják egész betétjüket. Vinkovics volt képviselő a betevők képviselőjében ma megjelent a szaborban, ahol a bán fogadta. Valószínű, hogy az igazgatóság és a felügyelő-bizottság tagjai nagyobb összeget fognak áldozni a békés megoldás érdekében.

— **Söffrazsettek merényletei.** Londonból jelentik: Két söffrazset ma reggel megtámadta az utcán Edward dr.-t, a londoni fogház orvosát, aki az éhségstrájk idején a söffrazsetteket megvizsgálta. A söffrazsettek kutyakorbáccsal estek neki Edwardnak, akinek két rendőrsietett védelmére. A rendőrök azután a támadókat bekisérték. A harcias nők egy másik csoportja feltörte London külvárosának egyik játékerének pavillonját, Belfasban egy villát gyújtottak fel, amely porrá égett. A közönség már kezd unni a söffrazsettek viselkedését, de a hatóság is ellenük fordult, amit legjobban bizonyít az, hogy ma felmentettek két fiatal embert, akik egy söffrazsetet a tóba akartak dobni, majd megelégedtek azzal, hogy jól elpáholták. Az utcai közönség ma meztelenre vetkőztetett le egy söffrazsettet és így kergették végig a városon.

— **Északafrikába költözik Tiepolo grófnő.** Milanóból jelentik: Tiepolo grófnő férje Oggioni kapitány már régebben arra kérte a hadvezetőséget, hogy helyezték el valamelyik észak-afrikai helyőrséghez. Most ennek a kérésének eleget tettek.

— **Az albán válság.** Berlinből jelentik: A Vossische Zeitung egy római távirata szerint az ottani diplomácia elégedetlen Vilmos fejedelem újabb intézkedéseivel, mert ezekben az osztrák-magyar befolyást látják. Különösen helytelenítik, hogy a fejedelem a keresztény majsszorokra támaszkodik.

Rómából jelentik: A Stefani ügynökség jelenti Durazzóból: A felkelők megszállották Krójt. Ide érkezett a felkelők három kiküldöttje, hogy a nemzetközi ellenőrző bizottsággal tárgyalásokat folytassanak. A városban egyébként a helyzet változatlan.

— **Házasság.** Hönig Arthur Budapestről házasságot kötött május 30-án Löwinger Albert leányával, Margitkával.

— **Triesti általános biztosító társulat** (Assicurazioni Generali) Budapest V., Dorottya-utca 10. és 12. A „Közgazdaság” rovatában közöljük a Triesti általános biztosító társulat (Assicurazioni Generali), e legnagyobb, leggazdagabb és legrégebbi biztosító intézetünk mérlegének főbb adatait. Teljes mérleggel a társulat mindenkinek, aki e célból hozzá fordul a legnagyobb készséggel szolgál. Az aradi főügynökség. Tenner József. 9568

— **Neptun strand-fürdő, modern berendezés, nap- és légfürdők.** Uszoda uraknak és hölgyeknek. Nyitva szeptember végéig. 3571

— **Antik butorok, régi porcellánok, biedermeier poharak és más, ezen korból származó tárgyak eladatnak Braun Miksa cégnél Arad Boros Béni-tér 2. Hétköznapokon 5-től 7-ig.**

— **Fejfájás elmulasztására legjobb egy eredeti Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla, 1 üveg 12 adaggal 1 korona.** Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárban Arad, Boros Béni-tér. 14

— **Harminc százalékkal olcsóbb lett a gyermekkocsi a Fischer Nagy Aruház Gyári-raktárában Aradon, Szabadság-tér 12. szám alatt, ahol a legelegánsabb, legfinomabb és a legnagyobb választék található.**

— **Sokszorosítások, írásmunkák, fogalmazványok, beadványok, fordítások magyar-, német-, francia-, angol nyelvben legutánsabban olvallal Engel írógépvállalata, Lázár Vilmos-utca 2. 657**

FOG- tömések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból. ::

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szápadlás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból. ::

FOG- kövek eltávolítása, fogakfehérítése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása. ::

FOGHUZÁS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban nemkülönbön Amerikában a leghíresebb fogspecialistáknál mint asztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkeltebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessenek.

JACOBI GYULA vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. TELEFON: 10-11. SZÁM. 1025

SPORT.

+ Az Aradi Torna Egyesület igazgatósága ez uton értesíti és felkéri mindazon tagjait, akik a szegedi országos tornaünnepségen részt vesznek, hogy folyó hó 5-én pénteken délután indulnak az Arad Csanádi vonattal s így az említett napon délután fél 4 órakor az állomáson a II. osztályú váróteremben pontosan megjelenni sziveskedjenek. Az utazásra vonatkozó részletes utasítás Neidenbach Odön tanár e. művezető urnál van, ki bármilyen ügyben felvilágosítással szolgál. Szegedről visszaindulás 7-én (vasárnap) éjjel 3 órakor Aradra érkezés reggel 7 óra 28 perckor.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= Sószállítás. A m. kir. államvasutak igazgatóságától nyert hivatalos értesítés szerint a kereskedelemügyi m. kir. miniszter az őszi tömegforgalom alkalmával beállható kocsihány enyhítésére s illetve a sóhiánynak elejét veendő, a f. é. június hó 1-től f. é. augusztus hó 15-ig terjedő időben, szállítandó s bérmentelenül feladásra kerülő sóküldeményekre a magyar királyi államvasutak vonalait illetőleg a következő díjkezdvezményt engedélyezte: a) kocsinkint és fuvarlevelenkint legalább 10.000 kg-ért való díjfizetés mellett a V-b./ kivételes díjzabásnak 10 (tíz) százalékkal rövidített díjtételeit, b) kocsinkint és fuvarlevelenkint legalább 15.000 kg-ért való díjfizetés mellett az a) alatti mérsékelt díjtételek alapján eredményező fuvardíjből kocsikihasználási jutalék fejében kocsinkint három korona engedélyt. Ezen intézkedésnek az a célzata, hogy az érdekeltség őszi sószükségletének f. é. augusztus hó 15-ig való elszállítására ösztönöztesse.

= A Trieszti Általános Biztosító Társulat (Assicurazioni Generali) folyó évi március hó 17-én tartott 82-ik rendes közgyűlésén terjesztettek be az 1913. évi mérlegek. A jelentésből látjuk, hogy az 1913. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek kor. 1.297.036.630-20 tettek ki és az év folyamán bevett díjak kor. 56.381.050-47 rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka kor. 398.114.196-97-re emelkedett. Az életbiztosítottak osztalék-alapja kor. 7.515.715-11 tesz ki. A tűzbiztosítási ágban a díjbevétel korona 33.058.512-87 volt. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege kor. 160.198.898-15. A betörésbiztosítási ágban a díjbevétel kor. 1.774.925-69 re rugott. A szállítmánybiztosítási ágban a díjbevétel kitett kor. 7.340.807-26. Károkért a társaság 1913 ban kor. 50.202.042-11 és alapítása óta kor. 1.163.020.163-67 fizetett ki. A kártérítési összegből hazánkra korona 233.952.606-56 esik. A nyereség-tartalékok közül, melyek összesen kor. 15.504.719-08 re rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabályszerinti nyereség-tartalék, mely kor. 7.971.112-52 tesz ki, az értékpapírok árfolyam-ingadozására alakított tartalék, mely az idej átutalással együtt kor. 4.948.531-55-re rug, továbbá fel-említendő a 160.000 kor. rugó kétes követelések tartaléka és az ingatlan tartalék, mely az idej átutalással kor. 2.425.075-01 tesz ki. Részvényenként 720 arany frank osztalék kerül kifizetésre. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek az idej átutalások folytán kor. 434.367.388-47-ről kor. 456.949.184-97-re emel-

kedtek, a következő elsőrangú értékekben vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálog követelések kor. 105.861.710-28. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök kor. 51.760.232-04. 3. Letétbe helyezett értékpapírokra adott kölcsönök kor. 5.459.438-35. 4. Értékpapírok kor. 237.342.355-22. 5. Követelések államoknál és tartományoknál kor. 46.666.706-21. 6. Tárcaváltók kor. 719.310-61. 7. Készpénz és az intézet követelései a hitelzők követeléseinek levonásával kor. 9.139.432-26. Összesen kor. 456.949.184-97. Ezen értékekből 85 millió korona magyar értékekre esik. — A „Minerva” általános biztosító részvénytársaság Budapesten, — mely az Assicurazioni Generali leányintézete, — foglalkozik kezességi- és óvadék-, valamint eltulajdonítás-, lopás-, hűtlen kezelés- és sikkasztás elleni, továbbá versenylovak, telivérek és más érdekesebb tenyészállatok biztosításával, valamint áru- és utipodgyászbiztosításokkal az európai áru- és podgyászbiztosító részvénytársaság számára.

Budapesti Áru- és Értéktőzsde.

Társasági közlöny.

Budapest, június 3.

Készárú.

Amerika háromnegyeddél magasabb. Kínálat, vételkedv korlátolt, 10 ezer mm. 5 fillérrel olcsóbb.

Határidő.

	Dél	3 órai
	sávialt	sávialt
Busa 1914. októberre	13.15-13.16	12.99-13.—
Busa 1915. áprilisra	13.36-13.37	13.25-13.26
Rosa 1914. októberre	9.72-9.73	9.65-9.66
Tengeri 1914. júliusra	7.81-7.82	7.61-7.62
Zab 1914. októberre	8.04-8.05	8.84-8.85

Az árak 50 kilóként értendők.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.

Mélyen szomorodott szívvél jelentjük úgy saját mint az összes rokonság nevében is, hogy forrón szeretett anyánk, nagyanyánk, dédanyánk, testvér, anyós és rokon

özv. Manoilovics Péterné szül. Heil Hilaria urasszony

f. hó 1-én éjjel 3 órakor, 82-ik életévében a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után esendesen elhunyt.

A megboldogult hült teteme f. hó 3-án d. e. 9 órakor a helybeli róm. kath. templomban tartandó engesztelő szentmiseáldozat bemutatása mellett fog a helybeli r. kath. temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Szepesváralja, 1914. június hó 1-én.

Aldás és béke poraira

Manoilovics Viktor, Manoilovics Mária férj. Handlovics Imréné gyermekei. Puhala Aranka Manoilovics Jolán, Manoilovics Gyula, Manoilovics Irén és férje Müller Ed., Handlovics Miklós, Handlovics Tibor, Handlovics Imre, Handlovics Ilka unokái. Müller Ilona, Müller Béla, Müller Zoltán, Müller Sarolta dédun kal. Heil Herminé testvere Manoilovics Viktorné szül. Szarvasy Hilda neje. Handlovics Imre veje. Mahr Rezső, Hehs Vilmos. Hehs Adár, Hehs Béla, Hehs Viktor, Hehs Márton unokaöccsei. 3548

PALMA az elasztikus cipősarok

figyelje meg TARTÓSSÁGÁT

9261

Balatonfüredi szanatorium és gyógyfürdő

Természetes szénasavas iszapfürdők és balatonfüredi fürdők. Fizikai és diétetika gyógyintézet az összes belbetegségek számára, különös tekintettel a szív- és errendszer, vese megbetegedéseinek és női bajoknak. Cukorbetegeknek ivó-, alkálizáló- és diéta kúra. Idegbetegnek számára az összes modern gyógyeszközzel felszerelve. Soványító-, hízó-kúra. Röntgen- és chemia laboratórium. Zander intézet. Inhalatórium. Egész éven át nyitva. — Prospektussal és felvilágosítással szolgál. **Fürdőigazgatóság.**

Előpatak gyógyfürdő

Dr. WESZELSKY GYULA egyet. m. tanár ur bizonyítványa szerint nagymennyiségű rádiumot tartalmazó víz. Természetes szénasavas (nauhelmi) fürdők. Kiválóan jó eredményt hozhatók a gyomor, vese, hólyag és a méh hurutos bántalmainál, máj- és lép-bajoknál, köszvény és csuszánál, alatti pangásoknál, valamint bármely az idegesség alapján fejlődő betegségeknek. A nagyhirű előpataki gyógyvíz orvosi javaslat szerinti ivása, összekötve a megfelelő és itt feltalált kisegítő gyógyeszközzel (meleg- és hidegfürdők, vizgyógyintézetű kezelés, masszázs, svéd torna, diétikus étrend), rendkívül kedvező eredményt mutat fel. Fürdőidény: május 15-től szeptember 15-ig. V-suti állomás: Földvár és Sepsiszentgyörgy honnan állandó ólós kocsiközlekedés van. Lakás, ellátás olcsó és válasszékos. Az elő- és utóidényben (május 15-től június 15-ig és augusztus 20-tól szeptember 15-ig) a gyógy-és zeneidőjék fele fizetendő. Lakások 50%-al és ellátás is sokkal olcsóbb. Az előpataki ásványvíz, mely a szénasavas, égvényes vasas vizek között első helyet foglal el, mint gyógyeszköz, hánál is használható és üstök kellemes itat tisztán vagy borral vegyítve, nagy kedveltségnek örvend. Itthon és a külföldön évenként egy millió palacknál több kerül forgalomba. Székküldési hely: Előpatak, de kapható a legtöbb városban és nagyobb kereskedésben. Prospektust kívántra ingyen küld az igazgatóság. 9273

Varga D. Dani Füző és ernyő különlegességek készítője

Arad, Andrassy-tér 20. Központi szálló mellett.

Telefon 808.

Jég-szekrényeim

2804
60%
jégmegtakarítással

Sikerült egy oly jég szekrényt gyártanom, amely kevés jég-szükséglettel kitűnően hűt-nek. Kentesek, mézárosok, vendéglősök és magánosok szíves figyelmébe ajánlom

jég szekrény árjegyzékemet,

melyet kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Használt jég szekrények ujakra becsé-reltetnek és kijavítva ismét jutányos árért eladatnak.

Kohn József

bádogos, vízve-zeték berendező
Aradon

Gyártelp Batthyány-utca 32.
Városi és megyei telefon 333.

Világos községben egy forgalmas helyen fekvő és nyers olajjal hajtott

malom

egyik társ elhalála zása miatt 3521

eladó.

Értekezhetni lehet alólirott tulajdonosnál

Tamás Demeternél.

Költözködők figyelmébe!

Villamos világítási berende-zéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3361

Koch Dániel
Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Brebán József,
ácsmester

Arad,
Kasza-utca 31. szám.

Elvállalja az ácsszakmába vágó munkák készítését a 3179

legjutányosabb áron, egy helyben, mint vidéken. — Ár-ajánlatokkal készséggel szolgál.

Fürdő megnyitás!

Sztojka gyógyfürdő megnyitása június 21-én!

Sztojka gyógyfürdő Szolnok-Doboka megyében, özondus fenyves erdőkkel körülvett, gyönyörű völgyben fekszik 360 m. m. a tenger színe fölött Minden tekintetben előnyös fekvése és a fürdőtelep központján felfakadó lugos-sós sa-vanyuvis források, azok a tényezők, melyek Sztojka fürdőt ugyis mint gyógy-fürdőt ugyis mint klimatikus helyet kiválóvá teszik. Gyógyhatása kiváló a légző és emésztő szervek hurutus bántalmainál, idült savos izzadmányoknál, gyomor-savtulképződésnél, húgyszervek hurutus bántalmainál és speciális gyógyszere a cukorbetegségnek. Kellemes ízénél fogva mint üdítő ital és borvia kitűnő. Az eddigi bérleti rendszertől eltérően a gyógyfürdő tulajdonosa folyó évtől kezdve házi kezelésbe vette, azon lényeges átalakításokat eszközöltetett. Legközelebbi vasut állomás Galgó, ahol az érkező vendégek részére, a fürdő igazgatóságnál (Magyarláp) előzetesen közölt kívánatra kocsit áll rendelkezésre még pedig személyenként 3.— korona kocsidíjért. Posta helyben. Bővebb felvilágosítással, prospektussal ásványviz árjegyzékkel készségesen szolgál az

Esterházy Gyula gróf sztojka gyógyfürdő és ásványvízforrás kezelőse.
Köztisztviselőknek 20% engedmény. 3518

Van szerencsénk értesíteni, hogy HELACIT elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtakát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsíros, fényes, izzadó arcbőrű egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, ame-lyet a **HELACIT** azon percben előidéz. Az arc olyan lesz, mintha valami lehelet finomságu harmattal (a gyümölcs hámvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan- és vegyészeti gyára Aradon.
Kapható:

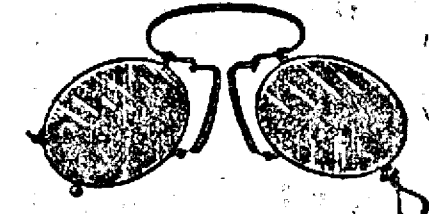
Földes Kelemen és Hehs Vilmos
gyógyszertárában. 1224

Lengyel Gyula

műlakatos
épület és vasszerkezeti műhelye
Arad,
Deák Ferencz-utca 38.

Grosz Sándor

szakoptikus Arad, Szabadság-tér 17. szám földszint udvarban.

Ajánlom a n. é. közönség szíves figyelmébe szépen berendezett és dusan felszerelt optikai raktáramat, továbbá első osztályu üveg-és valódi hegyi kristály lencsémel.
Készítek mindennemű szem-üvegeket, orrcsüptetőt és lorgnettet, ugyszintén szemüvegeket orvosi ren-delet szerint a legpontosabban.
Elvállalok optikai javításokat és vidéki rendeléseket pontosan és olcsóbban mint bárhol. 3001

Figyelem a címre! Nem összetéveszteni!!

Ha kerékpárt vagy jó varró-gépet akar venni látogasson meg, ahol könnyen meggyőződhet, hogy nálam csakis a legjobb gyárt-mányu gépek kaphatók feltűnő olcsó árakban, esetleg ked-vező részletfizetés mellett is Javítások legszakaszerűbben, jutányosan elkészítetnek. — Mérlegjavításokat állami hitel-állással vállalok. Sírácsokat olcsón készítek. — Szíves pártfogást kérek

Hammer Zsigmond
lakatos, műszerész és mérlegkészítő
Arad, Boros Beni-tér 2. sz.
Telefon 370. 1923

Keresse fel ön is Gara Miklós

saját műhelyében készült
férfi-, női- és gyer-mekcipő-üzletét

a Hunyadi- (volt Fekete kutya) utca 3. szám alatt lévő házban, ahol állandó nagy választék van a legjobb minőségű bőrökből készült színes cipőkből. — Javítások és megrendelések szintén pontosan készíttetnek. Szíves pártfogást kér:
Gara Miklós, Hunyadi-utca 3.

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári raktára, valamint valódi

lignum sanctum-tekegolyók és bábuk

legjutányosabb árakban kaphatók:

Zimmermann Ignác

norinbergi, díszmű- és játékaru üzletében 1861

Arad, Szabadság-tér 21.

Dearling for Gentlemen

világhírű

Szivarkahüvely

sterilizált antinikotin tartával.

Minden dobozban 120 darab

Ujdonság!

Kapható:

ARADON

a különlegességi dohány-tűszedőben.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe: villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 483

Raktáron tart:

Villanyos csillárokat, villanyos fűszedényeket, villanyos tiszálókát, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos elkket. 467

Legcélszerűbb szabadalmazott jégszekrények minden nagyság és kivitelben. Ház-tartási, vendéglői és nagy hűtők hentesek és mészárosok részére amerikai szerkezettel gyári áron kaphatók

Holló Testvérek

jégszekrénygyárban

Arad, Szent Pál-utca 11. sz.

Telefon 848. 3151

Különlegesség szénsav és légnymású sörkimérő szekrényekben.

Arad-Csanádi Egyesült vasútak menetrendje. Érvényes május hó 1-től

Arad-Brád.																							
Kilomet. távols.	Állomások	Mot. V. 114		Gyors M. 102		Szem. V. 132		Mot. V. 116		Mot. V. 118		Szem. V. 134		Mot. V. 120		Gyors M. 104		Mot. V. 112					
		I. II.	III.	I. II.	III.	I. II.	III.	I. II.	III.	I. II.	III.	I. II.	III.	I. II.	III.	I. II.	III.	I. II.	III.				
	Wien Stb. ind.			1205		1205	1205					1030				1030			615	615			
	Bpest kpu.			980		980	1125					705				705			210	210			
	Nagykikinda									680		680				680			1125	1125			
	Tóvis			817		817	815			351		351				351			1046	1046			
	Temesvár									815		815				815			224	224			
	Szeged						308			610		610			1035			1236	1236	156			
	Arad ... ind.		regg.	6:22		6:53		d. e.	8:54		d. e.	11:53		d. u.	12:40		d. u.	2:56		d. u.	4:20	este	7:09
10	Ótvenes ...		X	6:12		6:35		X	9:13		X	12:12		X	3:15		X	3:15		X	4:38	7:55	7:55
13	Zimandújfalu			6:21		6:41			9:21			12:20			1:04			3:24			4:52	7:55	
21	Téglagyári m. h.		X	6:34																		7:54	7:54
24	Újszentanna érk.			6:40		6:59			9:39			12:28			1:21			3:42			4:52	7:54	7:54
	Kőtegyháza érk. ind.			8:15					11:11			2:24			5:41			8:09			9:33	9:33	9:33
	Újszentanna ind.					7:02			8:47			1:26			3:47			4:58			7:58	7:58	7:58
28	Erdőskepek					7:08			9:55			X	1:34		X	3:55		X	5:06		X	8:02	8:02
86	Világos					7:20			8:03			1:50			4:12			5:06			8:15	8:15	8:15
89	Muska-Magyarúrd					7:27			8:11			1:58			4:21			5:12			8:25	8:25	8:25
42	Pankota					7:34			8:20			2:14			4:32			5:18			8:35	8:35	8:35
45	Csigérszöllős					7:39			8:27			X	2:21		X	4:39		X	5:30		X	8:45	8:45
52	Tornova					7:51			8:41			2:35			5:01			5:45			8:55	8:55	8:55
59	Apatelek					8:01			8:54			2:48			5:15			6:05			9:05	9:05	9:05
63	Borosjenő érk.					8:09			9:04			3:58			5:25			6:15			9:15	9:15	9:15
	Csermő ... érk. ind.					9:54			11:50			3:48			6:34			7:24			10:20	10:20	10:20
	Borosjenő ... ind.					8:14			9:14			3:04			5:37			6:24			9:20	9:20	9:20
72	Tamand					8:34			9:30			X	3:20		X	5:59		X	6:45		X	9:35	9:35
75	Bokszeg-Bél					8:34			9:39			3:28			6:00			6:45			9:40	9:40	9:40
80	Repszeg					8:43			9:50			3:38			6:08			6:55			9:45	9:45	9:45
84	Barza					8:55			9:57			X	3:45		X	6:15		X	7:05		X	9:50	9:50
90	Borossebes érk.					8:55			10:06			3:54			6:18			7:05			9:55	9:55	9:55
	Menyházafürdő érk. ind.					11:38			1:38						7:47			8:35			10:30	10:30	10:30
	Borossebes ind.		reggel	9:00					10:14			3:58			6:17			7:05			10:35	10:35	10:35
98	Borosberend		X	9:00					10:14			4:19			6:31			7:18			10:40	10:40	10:40
99	Köröskocsba m. h.		X	9:00					10:14			4:19			6:31			7:18			10:40	10:40	10:40
105	Háromalmás					9:20			10:30			4:30			6:43			7:30			10:45	10:45	10:45
110	Bonczafalva		X	9:31					10:50			4:40			6:53			7:40			10:50	10:50	10:50
113	Honczó érk.					9:31			10:58			4:47			6:57			7:45			10:55	10:55	10:55
120	Vojkaháza					9:31			10:58			4:57			7:05			7:50			11:00	11:00	11:00
122	Ácsfalva					9:31			10:58			5:12			7:20			8:05			11:05	11:05	11:05
127	Talács					9:31			10:58			5:22			7:30			8:15			11:10	11:10	11:10
131	Halmágyesúcs					9:31			10:58			5:39			7:44			8:25			11:15	11:15	11:15
139	Nagyhalmagy					9:31			10:58			5:52			7:51			8:35			11:20	11:20	11:20
143	47. sz. órház m. h.		X	9:31					10:58			6:18			8:11			8:55			11:25	11:25	11:25
146	Olcs (48. sz. órh.) m. h.		X	9:31					10:58			6:33			8:26			9:05			11:30	11:30	11:30
149	Alvácza		X	9:31					10:58			6:45			8:38			9:15			11:35	11:35	11:35
154	Birtin		X	9:31					10:58			7:01			8:51			9:25			11:40	11:40	11:40
160	Körösbánya		X	9:31					10:58			7:11			9:01			9:35			11:45	11:45	11:45
162	54. sz. órház m. h.		X	9:31					10:58			7:28			9:18			9:50			11:50	11:50	11:50
165	55. sz. órház m. h.		X	9:31					10:58			7:41			9:31			10:00			11:55	11:55	11:55
168	Brád ... érk.		X	9:31					10:58			7:41			9:31			10:00			11:55	11:55	11:55

Brád-Arad.

Kilomet. távols.	Állomások	Szem. V. 131		Gyors M. 101		Mot. V. 113		Mot. V. 115		Szem. V. 133		Gyors M. 103		Mot. V. 103a		Mot. V. 117		V.IV. 141					
		I. II.	III.	I. II.	III.	I. II.	III.	I. II.	III.	I. II.	III.	I. II.	III.	I. II.	III.	I. II.	III.	I. II.	III.				
	Brád ... ind.			reggel		reggel		d. e.	9:36					d. u.	1:37					d. u.	4:30	este	4:30
3	55. sz. órház m. h.					X		X	9:43					X	1:42					X	4:39	4:39	4:39
6	54. sz. órház m. h.					X		X	9:49					X	1:48					X	4:45	4:45	4:45
8	Körösbánya					X		X	9:58					X	1:58					X	4:57	4:57	4:57
14	Birtin					X		X	10:09					X	2:08					X	5:19	5:19	5:19
19	Alvácza					X		X	10:19					X	2:18					X	5:39	5:39	5:39
22	Olcs 48. sz. órh. m. h.					X		X	10:27					X	2:19					X	5:51	5:51	5:51
25	47. sz. órház m. h.					X		X	10:36					X	2:23					X	6:09	6:09	6:09
29	Nagyhalmagy					X		X	10:40					X	2:31					X	6:16	6:16	6:16
37	Halmágyesúcs			</																			

Ezen rovatban minden szó egy-szeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József téri utca 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szelvényen a szöveg előf — avagy levélbélyegekben. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor közzendő. Levélbeli megkereséseknél (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, ez esetben, válaszbeli megkeresés nélkül. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerinti számított. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelzendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kiváratra díjtalanul megszerkeszti. **HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRAIG VÉTETNEK FEL.**

LEVELEZÉS.

Megértés.
Levelét miért nem veszi át. 8569

Világító torony . . .
levelét ma megkaptam. A héten semmi esetre sem mehetek ki. Talán a jövő héten B. Jenő. 3552

Minden hölgynek
disze és ékessége a szép és egészséges úde arc, mely ma már egyedül csak a Magda-Cremmel érhető el. Kapható a Központi Drogeriában. 2012

ELLÁTÁS.

Egy intelligens
izr. családnál teljes ellátásra elfogadott egy felsőbb osztályba járó intelligens fiút, lehet gimnázista vagy kereskedelmista. Bővebb felvilágosítást nyújt Teleki-u. 25. I. em 1-ső lépcső d. u. 2 től 7-ig. 8535

OKTATÁS.

Engel
keresk. szaktanfolyama. Könyvvel, levelezés, gép- és gyorsírás, ker. számtan. Junius hó elején új nyári tanfolyamok veszik kezdetüket. Nappali és esti tanfolyamok, teljes gyakorlati képzés keresk. és ügyvédi irodák részére. Díjtalan állás-közvetítés. Mérsékelt tandíj. Lázár Vilmos-u. 2. Földes-palota mellett. 651

ALKALMAZÁST KERES.

Egy jó főzőnő
uri házakhoz ajánlkozik. Cim a kiadóhivatalban. 3528

Középkorú
egyen bolti irodaszolgái állást keres. Cim a kiadóhivatalban 3544

Házmesternek
ajánlkozik nyugdíjképes, szolgálatban álló, teljesen megbízható irodaszolga, szíves megkeresések. Pályázó jelleggel főpostarestante küldendők. 8547

ALKALMAZÁST NYER.

Szakácsnő
kerestetik azonnali belépésre falura, ki jól főz és baromfi tenyésztésben járatos. Ajánlatok bizonyítványok nélkül alani címre küldendők. Aistleitner Hugóné Raj u. p. Honczó. 8542

Jónevelésű
13—15 éves leányt, ki a gyermekeket szereti, keresek. Vidékről is. Árva is ajánlkozhat. Pontos címeteket közöljék a kiadóhivattal. 8550

ÜZLETEK.

Üzlethelyiség kiadó
a Főtér forgalmas helyén alkalmi üzletnek két hónapra, rőfös és rövidáru kizárva. Értekezni lehet Kohn Ármín és Fivére cégnél, Eötvös-utca. 3537

Jóforgalmu
vegyeskereskedés jutányos áron azonnal átadó. Cim a kiadóhivatalban. 3546

KIADÓ LAKÁS.

As Andrássy-téren
az első emeleten, a főtér kellő közepén, egy utcai lakás azonnalra, vagy augusztus hó 1-re kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Három szobás
utcai lakás, zárt folyosóval augusztusra kiadó Közép-utca 13. 3460

Kiadó
két utcai szoba, minden mellék-helyiségekkel, vízvezetékkel, minden órában Nagy Sándor-utca 5. sz. 3519

Deák Ferenc-utca 5. sz.
ház első emeletén két szobából álló világos, irodának vagy rendelőnek alkalmas utcai lakás azonnal kiadó. 959

3—4 és 5 szobás lakások
minden hozzátartozó kényelmes mellék-helyiségekkel, irodának is alkalmas, azonnalra kiadó Hasszinger-utca 5. Ugyanott több pince raktárnak kiadó. 3766

Kiadó lakás.
Legmodernebb berendezéssel egy 5 szobás lakás, mely áll 3 utcai és 2 udvari szobából és a szükséges mellék-helyiségekből azonnalra kiadó. Értekezni Petőfi-utca 10. sz. alatt a házfelügyelőnél. 2005

Két 2 szobás
udvari lakás egyik előszobával Tökölly-tér 4 szám alatt kiadó. 2329

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Hat drb. Virág illatu szappan
teljesen lugmentes, különböző illatokban 95 fillér. Kapható a Központi Drogeriában. 2201

Butorok.
Komplett hálószoba, ebédlő kredenc, konyhabutorok, asztalok, székek, elköltözés végett olcsón eladó Rákóczi-utca 7., I. em. 3558

Fekete fedeles hintó
teljesen ujonnan átalakítva, igaz kocsai, löszerszámok, tűzfecskendő, egy szecskavágó, egy répvágó, mind jókarban, eladó. Sörház-utca 3. 3555

Wertheim szekrény,
egy Monarch-írógép, egy angol íróasztal, továbbá fényezett és festett íróasztalok, egy mászó prés állvánnyal, eladó. Patófi-utca 7., I. em., ajtó 3. 3555

Téglaágyártási felszerelések
u. m.: verőasztalok, targoncák, formák, padlók, mind jókarban, továbbá szárítószínek, takaródeszkák, acél sántalpak, cement kútyűrűk, teljes kütfelszerelések és apró szerszámok, eladó. Sörház-utca 3. 3555

Téglaveréshez
megfelelő forgatott és összehordott agyag-föld (cca 1,000,000 téglának elegendő) földölgozásra, eladó, a földölgozásra hely is lesz adva. Sörház-utca 3. 3555

3 és 6 lóerős
jókarban levő kijavított gazdasági gépgyári gőzcséplőgarnitúra felszerelve, ugyasintén 6 lóerős 2 éves Nicholson-féle benzínmotoros garnitúra és több 3, 4, 5 lóerős benzínmotorok új és használtak, kedvező feltételekkel eladó. Burza Testvérek gépkereskedőknél Boros Béni tér 1. sz. Telefon 604. 3417

Eladó
0-ás kassza, egy nagy jég szekrény, 2 egyszerű konyhakredenc, egy hosszú de nagyon jókarban levő szongora helyszűke miatt nagyon olcsón eladó. Teleki-u. 25. I. em. 1-ső lépcső. 3534

Próbálja meg
a Palermó pörkölt kávé, amelynél jobb kávé nem létezik, ike, aromája páratlan. Naponta friss pörköltés! Dürr Gusztáv fűszer- és kávénagykereskedés Aradon, a városházzal szemben. 3577

Legjobb fertőtlenítő szappan
a Szent Imre szappan, különösen ajánlható oly egyéneknek, kik idegenekkel érintkezésük folytán fertőzéseknek vannak kitéve. A Szent Imre szappan bactericid hatását több vizsgálat igazolja, antisepticus hatása felülmulthatatlan. Ára 70 fillér. Dr. Földes és Hehs Arad. Kapható Földes K. és Hehs A. gyógyszerárában. 1224

Egy teljesen új
szoba- és konyhaberendezés olcsón eladó. Bővebbet Facsán-utca 3a sz. alatt.

40 H. P teher automobil
részére keresek helyben, vagy vidéken tömegesebb fuvarozásokat minden elfogadható árban, esetleg kölcsönképpen is átengedem, vagy kedvező feltételek mellett el is adom. Rubinstein Mór, Arad, cs. kir. csapatok szállítmányozója. Telefon 188. 3450

Veszek
a legmagasabb árban uraktól levett férfi ruhát, utazó és városi bundát valamint mindenféle egyenruhát. Bleier Ignácz, ruhakereskedő Szent Pál-utca 12. 2383

INGATLAN.

Eladó
szőlő Paulson 3 $\frac{1}{2}$ hold teljesen termő, 1 $\frac{1}{2}$ hold parlag kolnával és berendezéssel együtt. Bővebbet Csernovics Péter-utca 6. sz. Telefon szám 582. 3415

Eladó
egy kisebb-üzemi adómentes bérház a Ferenc-tér szomszédságában elköltözés miatt minden elfogadható árban. Cim a kiadóban. 3527

KÜLÖNFÉLE.

Modern
2 szoba, előszoba, fürdő szobás lakás augusztusra vagy előbbre kiadó Rákóczi-utca 7. sz. I. em. Üzlethelyiség Deák Ferenc-utca 16. kiadó. 3554

Kárpáti fenyőerdő illat
a legjobb minőségben a Központi Drogeriában szerezhető be. 2201

Nagy raktárhelyiség kiadó
augusztus 1-re Hajó-utca 1. sz. alatt. Bővebbet Éles Ármínál. 3494

Ezerjófű
gyomor elixir. Emésztési zavarok, é. vágytalanság, felfuodás, gyomorégés, emelygés, hányás, hányinger, szédülés, gyomorgöröcsök, székrekedés, bélrenyheség, bélférges (gilyeszták) béibacteriumok ellen. Ára 1 és 2 korona Raktárak Hehs Vilmos gyógyszerárára Aradon, Batthyány-utca és gutori Földes Kelemen gyógyszerárára Aradon, Deák Ferenc-utca. 3180

India fogosepek
a legmagasabb jogdíjért azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár: Gutori Földes Kelemen gyógyszerárára és vegyészeti laboratórium Aradon. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszerárában.

Mindenki azt mondja már; hogy

szeplők, májfoltok

és minden arctisztatlanságok el-tüntetésére legjobb az eredeti **Kárpáti-féle**

Benzoe tejjereme ára 1 korona.
Benzoe tejszappan ára 70 fillér.

Főraktár: 4074

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszerárára
A R A D, B O R O S B É N I - T É R.

13563—1914. kh. sz.

Hirdetmény.

Közhírre tesszem, hogy f. hó 2-án Torna községben 2 drb. A. V 155. jegyű cskó bitangyá-ban elfogatott.

Arad 1914. május 30-án.

Green,
Tökapiány.

**A szépségápolás titka a használandó
szépitő szerek helyes megválasz-
tása! Ime ez az oka miért oly kedvelt**

**Rozsnyay Serail arckenőcse
Rozsnyay Serail krémje.**

Mindkettő kipróbált jó hatású készit-
mény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér.
1 tégely krém 1 korona.

Szines arceporok!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila,
testszin, sárga, barna Színházi vagy este
kávéházi világításnál csodás hatása.

Kapható: 1845

**Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.**

9763—1914. kh. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. földmivélségi ministerium 65247. II. B. számú rende-
lete értelmében közhírré teszem, hogy újabban két fajtájú lőpor lett
forgalomba hozva, melyek egyike „Rauchloses Jagdpulver Nr. 6” felírás-
sal fekete színű lapos szemecskékből van alkotva s 9 mm. s ennél na-
gyobb öbnagyságu kemény köpenyes (acél, nikkel vagy réz) golyós töl-
tések céljaira van rendeltetve, míg a „Rauchloses Jagdpulver Nr. 7” fel-
írásu, mely rózsaszínű gyömbölyed szemecskékből áll csak söréttöltések
céljaira használható.

A 6-os számú vadászlőpor egyelőre csak 1/2 kg.-os, a 7-es számú
azonban ugy 1/2, mint 1/4 kg.-os bádogdobozokban kerül forgalomba és
pedig a 6-os világos barna, a 7-es pedig rózsaszínűekben.

A bádogdobozok ugyanoly alakúak és szerkezetűek, mint
a hadügyi kincstár által eddig forgalomba hozott 1-5 számú füstnélküli
vadászlőporok dobozai.

A 6 és 7 számú lőporok dobozai ezuttal is, a tartalmuknak meg-
felelő jelzéssel s a lőpor rendeltetésére vonatkozó felirással vannak ellátva.

Fel vannak tüntetve továbbá a dobozokon e lőporfajták legfonto-
sabb alk. trészerei, a használatra vonatkozó utasítással egyetemben.

A m. kir. belügyministerium eme 6 és 7 számú lőporfajták árát,
valamint az eddig áruba bocsájtott 1-5 számú lőporok árát is a további
intézkedésig következőleg állapította meg.

1. a Kincstári raktárokból hatóságilag engedélyezett viszontelárusítók
részére nagyban (legalább 5 kgr.) szállított lőpor.

1/2 kgr.-os dobozokban, dobozonként 6 K. 60 f.

1/4 kgr.-os 8 . 40 f.

2. viszont elárusítóknál, kicsiny 5 kgr.-on aluli mennyiségben való-
vétel esetén a lőporfajta ára:

1/2 kgr.-os dobozokban, dobozonként 7 K. 80 f.

1/4 kgr.-os 8 K. 75 f.

Arad 1914. évi május hó 5-én.

Greén,
főkapitány.

A múlt évi nagymérvű molykár, mely hegyaljánk
szőlőtermését csaknem teljesen elpusztította és a szőlőt is
elférgesítve, e közkedvelt gyümölcsöt majdnem élvez-
hetlenné tette, arra indított, hogy a nem sok eredményre
vezetett kukacszedés és irtás helyett a molypillék irtá-
sára hívjam fel gazdatársaim figyelmét.

Evégből egy molyfogó lámpát construáltam, mely
a rajzás idején esténként kiállítva és kivilágítva, derengő
fényével az esthomályban összegyűjti a röpködő moly-
pilléket, melyek a lámpafalak enyves oldalán megragadnak.

Ilykép anélkül, hogy a növényzetben kárt okoznánk
vagy a védekezésre nagyobb költséget fordítanánk a pil-
langók elpusztítása által menekszünk meg a kukacok kárté-
telétől, melyek irtása az eddigi tapasztalatok szerint elég
nagy költséggel, de csekély eredménnyel járt.

Az általam konstruált molyfogó lámpa, mely dara-
bonként 2 kor. 40 fillérbe kerül, amelyből holdankint
3—4 darab állítandó fel **Gutori Földes Kelemen**
gyógyszertárában tekinthető meg, hol a lámpák megren-
delhetők és kaphatók.

A molyfogó lámpák papírral vannak bevonva, me-
lyek az én utasításaim szerint a Földes gyógyszertár
által készített ragacsos papírral lesznek bevonva s esténként kis
mécsekkel kivilágítva.

A ragacs illata, valamint a lámpa derengő fénye a
körzetről odavonzza a molylepkéket, valamint a többi
kártékony éjjeli pilléket is, melyek ezen ragacsnak ne-
kiröpülven, odatapadnak.

Miért is melegen ajánlom ezen általam gyakorlati-
lag kipróbált és olcsó védekezést szőlősgazda társaim
szíves figyelmébe **Dr. Páris Lajos**, szőlőbirtokos.

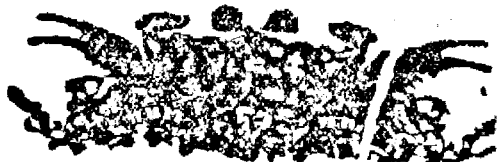
Hatóságilag engedélyezett végeladás.

**Arany, ezüst ékszerek, órák, drágakö-
vek minden elfogadható árban üzlet
megszüntetése végett kiárusítottak.
A berendezés olcsón eladó.**

3017

Farkas Streicher J. Arad, Tököly-tér 1.

Alapított 1845.

Telefon 457. szám.

Neumann M.

uri szabó, cs. és kir. udvari kamrai szállító,

9471

férfi-, fiu- és leánykaruha-telepe ARAD.

Elismert legjobb minőségű áruk kifogástalan kivitelben.
Külön osztály mértékszerinti megrendelésekre Raktárak az ország minden nagyobb városában. A tavaszi nagy képes árjegyzék megjelent. Kívánatra ingyen és bérmentve.

Facipót

bőrfelelősséssel kitűnő minőségben,
a legolcsóbb árban szállít a

Wiener Holzschuh-Industrie
E. Ortony Wien II., Obere Donau-
strasse 43.

Árjegyzék díjmentesen. 8536

1825—1914. tkvi szám.

Árverési hirdetmény kivonat.

Sztojadin Demeterné, Tanaczkú Elena végrehajtónak Tanaczkú Demeter végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehajtási árverést 600 kor. tőkerekvetelés és járulékal behajtása végett az ujaradi kir. járásbíróház területén levő, a Temesfűzkút községben fekvő, a Temesfűzkút 16. sz. tkjvben A. I. 2—6. sorsz. 482/a, 681/a, 915/a, 1026/a és 1850/a hrsz. ingatlanokból a B 8. szerint Tanaczkú Demetert megillető felelősségre 577 kor. kiküldési árban, valamint a temesfűzkuti 347. sz. tkjvben A. I. 3—5. sorsz. 967 és 1874. hrsz. ingatlanokból a B 9. szerint Tanaczkú Demetert megillető felelősségre és 761 korona kiküldési árban elrendeli.

Az árverést 1914. évi augusztus hó 13-ik napján délelőtt 8 órákor Temesfűzkút községházánál fogják megtartani.

Az árverési szándékozók kö-

telesek bánatpénzzel a kiküldési ár 10%-ékát készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában meghatározott árfolyammal számított óvadékképes értékpapírosban a kiküldöttnek letenni, hogy a bánatpénznek előlegesen bíról letétben helyezéssel kiállított letéti elős mervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni. (1881. LX. t. c. 147. 150. 170 § §. 1908. LX. t. c. 21. §.)

Az, a ki az ingatlanért a kiküldési áránál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kiküldési ár százalékára szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni (1908. XLI. 25. §.)

Ujaradon, a kir. járásbíróház, mint telekkönyvi hatóságnál 1914. évi május hó 15-én.

Dr. Herbek, s. k.

3541

jegyző

Értesítés.

Tudatom a tisztelt közönséggel, hogy lakásomat az Asztalos Sándor-utca 5. szám alól **Deák Ferenc-u. 38. sz.** belső udvarba helyeztem át, hol jó házikosztot úgy kihordásra, mint ottani étkezésre jutányos áron szolgálok.

Elfogadok alkalmi kifőzéseket lakodalmak, estélyek, uzonnák rendezését elismert jó ízessel.

Együttal igen tisztelt ismerős urhölgyeknek eddigi jóindulatu pártfogásukért köszönetet mondva, magamat továbbra is megüdvöztető jóindulatukba ajánlva, vagyok kiváló tisztelettel: 3559

Kormanovszkyné

Róza, kifőzőné.

Ó cs. és Apost. kir. Felsőháznak legfelső felhatalmazása folytán

A közös katonai jótékony célokra szánt 30. cs. és kir. államsorsjáték.

Ez a sorsjáték 21.146 készpénz nyeresémet tartalmaz, 625 000 korona összerékben.

A főnyeremény 200.000 kor. A huzás 1914. július 2-án fog megtartatni. Egy sorsjegynek ára 4 kor.

Sorsjegyek Wienben a jótékony célú sorsjátékok osztályánál, III. Vordere Zollamtstrasse 5. sz. a továbbá a lottegyűjtőkben, dohánytösdékben, adó-, posta-, távirtdahivataloknál, vasúti állomásokon és váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvétel részére ingyen adtnak ki. A sorsjegyek portóm. küldetnek szót. A cs. és kir. államsorsjáték vezérigazgatóságától. (Jótékony célú sorsjáték osztálya.) 9567

**Köhögés,
rekedtség és
elnyálkásodás**

ellen megbízható és leg-
jobb hatású szer a

Tussinal-cukor
Ára 70 fillér.

Tussinal-tea
Ára 70 fillér.

Ha tyúkszeme van és gyöttri
nagy kín,

A legjobb gyógyszer
az **Anagalin.**

Ára utasítással 70 fillér.

**A mértéktelen do-
hányzás-szenvedély**
legbiztosabb, legegészsége-
sebb és legkellemesebb el-
lenszere a

Menthol-cigaretta

1 darabnak az ára, mely hosz-
szu időre elég: **1 korona.**

Egészséges és izmos lesz,
Ha „Doré-sósborszesz“-t vesz,

Mert csak egyedül jót tesz

A valódi „Doré Sósborszesz“

Egy eredeti üveg ára 1 kor. 10 f.
és 2 kor. 20 f. Próbáüveg 44 f.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 23. SZ.

(A megyeházzal szemben.)

Használt ólom megvételre keresteti

Kolozsi só-s-gyógyfürdő.

Fürdőidény május 21—szeptember 13.

Vasuti állomás: Kolozs-kolozskara.

Posta- és távirtdahivatal, Helyt. 3188

Erdély legdömörebb sósfürdője, teljesen ujjaéptve. Hideg tükörfürdő 150 vetkező-kabinnal, beton támfalal, külön női és férfi osztály, meleg társasfürdő gőzkamrákkal és inhalatoriummal, kényelmes kádfürdők. A fürdőtelepen 80 kényelem mel berendezett szoba, magán házaknál mintegy 80 szoba. Az elő- és utóidényben júl us 20 ig és augusztus 20-tól szeptember 13-ig a lakásnál 80% kedvezmény. A kolozs-kolozskara vasuti állomástól olcsó kocsiközlekedés. A telepen jóhírű vendég lő, kitűnő erdélyi borokkal. Kellemes üdülő és gyógyhely, olcsó és kellemes kirándul ő-hely. Prospektust küld, valamint mindennemű fevilágosítást készséggel nyujt

a gyógyfürdő igazgatósága

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN

==== ARAD. ====

Elismert legjobb szabásu divatbluzok

valamint

legújabb divatu fehér grenadin-, batist- és vászonruhák

Rövid divatfelöltő,
Sportkabátok,
Selyem felöltők,
Fehér kabátok,
Gyermek felöltők,

Leányka ruhák,
Pongyolák,
Aljak,
Lüster- és
Gummiköpenyegek

rendkívül nagy választékban.

166B

Gyászruhák és gyászbluzok.

Ezabott árak!

Telefon 238.

Elsőbbségi Részvényjegyzési iv.

1. A Délmagyarországi Hajlitott Fabutorgyár Részvénytársaság 1914. évi május hó 27-én tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy 220.000 koronányi alaptőkéjét 1800 drb. egyenkint 100 korona névértékű és árfolyamu elsőbbségi részvény kibocsájtásával 400.000 koronára emeli fel.

2. Ezekre az elsőbbségi részvényekre az aláírás határideje 1914. évi november 1-ső napja, azonban tulajegyzés esetén a jegyzéseket az igazgatóság korábban is lezárhatja.

3. Az aláírás alkalmával minden egyes jegyzett elsőbbségi részvény után 10%-ot, azaz tíz százalékot, az aláírást követő 15 nap alatt pedig további 20%-ot azaz Husz százalékot, a hátralékból pedig 20%-ot 1914. augusztus 15-ig, továbbá 20%-ot 1914. szeptember 15-ig, a még fennmaradó 30%-ot a bélyegilletékekkel együtt 1914. évi november 1-ig kell készpénzben a Pankotai Gazdasági és Iparbank r. t. pankotai pénztáránál megfizetni.

4. Tuljegyzés esetén az igazgatóság osztja fel az elsőbbségi részvényjegyzők között a kibocsájtandó elsőbbségi részvényeket.

5. Az elsőbbségi részvényesek részére a Délmagyarországi Hajlitott Fabutorgyár r. t. a nyereségből, évi 6%-os kamatozást biztosít, a nyereség többi része pedig az alapszabályok 28%-a értelmében a törzsrészvények 6%-os kamatozása után a tartalékalapra, a jutalékokra és nyugdíjalapra fordítandók levonása után az elsőbbségi és a törzsrészvények között a részvények névértékének arányában kerül felosztásra. Az összes egyéb jogokban az elsőbbségi részvényesek a törzsrészvényesekkel egyenlő mértékben részesednek.

6. A részvényjegyzők az aláírás által felhatalmazzák az igazgatóság bármely tagját arra is, hogy a mennyiben azt megtenni kívánna, helyettük a befizetéseket — de mindenkor készpénzben — teljesítse. Viszont kötelezik magukat az aláírók arra is, hogy a mennyiben ilyen módon bármely igazgatóság helyettük a fentebbi 3 pont értelmében megállapított és megállapítandó részletek és határidők lejártakor befizetéseket teljesítene, azokat haladéktalanul neki megtérítik.

Pankota, 1914. évi május hó 27-én.

A Délmagyarországi Hajlitott Fabutorgyár Részvénytársaság

Dr. Kráitz Lajos s. k.

Ortutay Gyula s. k.,

Mahler Mihály s. k.,

Haberfelner Béla s. k.,

Fracila János s. k.

3545